

**Observationes anatomico-medicae de sana et morbosa oesophagi
structura / Jani Bleuland.**

Contributors

Bleuland, Jan, 1756-1838.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Abrahamum et Janum Homkoop, 1785.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/txe5g7ts>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

16069/B

D. IV. K.
18

First edition.

“Bleuland (1756-1838), was professor of anatomy at Harderwijk from 1791 and at Utrecht from 1795. He made a vast number of anatomical preparations” (De Lint). — The figures printed in colours — early and fine attempts of colour-printing — are very remarkable. — Very fine copy. *Rare.*

OBSERVATIONES
ANATOMICO-MEDICÆ

DE

SANA ET MORBOSA OESOPHAGI

STRUCTURA.

DEPARTMENT OF THE ARMY

OFFICE OF THE ADJUTANT GENERAL

ADJUTANT GENERAL'S OFFICE

WASHINGTON, D. C.

63819

JANI BLEULAND

MEDICINÆ DOCTORIS

OBSERVATIONES

ANATOMICO-MEDICÆ

DE

SANA ET MORBOSA OESOPHAGI

STRUCTURA.

CUM FIGURIS.

Ex libris Joh: Committor de Pabst

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud ABRAHAMUM ET JANUM HONKOOP.
MDCCLXXXV.

JANUARIUS

MEDICINAE DOCTORIS

~~1788~~
1788

QUESTIONES

Anatome carere posse neminem, qui hominum sanitatem tueri vult, atque juvare, res est adeo evidens atque explorata, ut de ea addubitare turpissimum videatur. Quamvis vero vix non omnes concedant, tirones qui arti discendae nomina dederunt, demortuorum corpora incidere debere visceraque scrutari, plures tamen iis convitiantur, qui anatomiae paulo exquisitius student, & solerti ac subtili sectione, variaque encheiresi, ut corporis compagem investigent, annituntur. Nemini autem ignotum est, admirabilem humani corporis fabricam, summamque ejus perfectionem ex minimis constare, omnem saepe sensuum aciem fugientibus; quare si in anatomicis exercitationibus ea demum oculis exponuntur, quae obvia sunt, & cuius in sensus incurrunt, neglectis aliis, quae, quod recondita sunt, majori solertia erui & in lucem exponi debent, rudis manet scientia & manca, quae nec tironem satis instruere nec artem salutis humanae praesidem ad majorem certitudinem, nobilitatemque perducere potest.

PLATNER.

CUM FIGURIS

LEUCUNI PATRORUM

APUD LEUCUNIUM ET JANUARIUM HOKKOS.

MDCCLXXXV

P R Æ F A T I O.

Nuper de Arteriolis Lymphaticis agens, promissi laboris mei in hac materia assiduitatem; cum autem opportunus præcedenti hyeme defuerit locus ad operis tam subtilis tractationem, mecum statuebam, quasdam colligere observationes anatomicas, subtiliorem pariter partium quarumdam fabricam exhibentes, iisque contemplationem status morborum ejusdem partis, cujus sanam fabricam explicaveram, subnectere, atque tandem observationes addere anatomico-pathologicas, quibus constet, quænam sit, sanam inter atque morbosam partem differentia, ne omni utilitate practica carere dicantur nostra anatomica scrutinia.

Licet autem observationes anatomicæ, quas primus hicce fasciculus continet, novæ non sint, & de eodem morbo antea, quando Musis Leidenfibus valedixi, egerim, attamen, quantum scio, a nemine tali modo figuris illustrata est, æque integrarum ac

læfarum partium fabrica, quali eandem postea investigavi, quamque nunc in lucem emitto, ut putaverim hac demum ratione transitum a sanissima fabrica ad lethalem degenerationem cognosci posse, ac mereri hunc perniciosum morbum, qui denuo plenius examinetur, & observationibus, quæ sese mihi obtulerunt, illustretur.

Itaque oesophagi sani structuram, morbose degenerationem, morbi symptomata, causas, curationem, examinare hoc fasciculo scopus est, qui si non plane displiceat, & aliarum partium fabricam, earundemque morbos, simili modo investigatos, in sequentibus describam, qualium observationum numerus non exiguus ad manus est.

Unable to display this page

quam transire deglutita debent, ut in ventriculum perveniant, oriri morbos, qui vel difficilem reddant hunc transitum, vel plane intercipient, adeoque vel molestam & morbosam vitam secum trahant, vel inevitabilem post dirissima symptomata & summam corporis emaciationem mortem producant.

Sæpius animum meum percussit dirus ille morbus, qui *dysphagiæ* seu difficilis aut impeditæ alimentorum *depulsionis* nomine Medicis innotuit, qui frequentius & hodie, quam olim, perhibetur exstare: Mihi quidem dum in Academia batava versabar, varia ejus exempla videre contigit, & ita attentionem ad se traxit, ut pro specimine academico, hujus morbi examen instituerim; præsertim cum inter plures, quos benevolus semper erga me tractandos concedebat, ægrotos, celeberrimus, jam præmature fato ereptus, van Doeveren, quædam fœmina erat Leidensis, quæ diro hoc morbo, atrocissimis stipato symptomatibus laborabat, ex quo casu morbi progressum atque decursum non tantum notare potui, sed etiam illustrare figuris ad naturam partium, uti sese post mortem habebant, paratis, ex quibus causa & indoles mali, (quas detegendi tam rara opportunitas) pulcre apparuerunt.

Addidi etiam tunc temporis figuram glandulæ præter modum tumentis & induratæ, quam in cadavere infantis quinque circiter annorum asperæ arteriæ atque oesophago adjacentem, occupatus exercitiis anatomicis, fortuna ita volente, detexeram,
unde

unde intelligi potest, & ex aliis additis vel addendis nunc observationibus, mali sedem esse aliquando in ipsa partis fabrica, aliquando & extra oesophagum.

Postea mihi licuit etiam investigare vitium oesophagi ipsius, in cadavere virginis cujusdam, quæ Goudæ degens, cum sub finem anni 1779. dysphagia inciperet laborare, usu succi inspissati cicutæ veræ tantum levaminis acceperat, & tam diu symptomatum silentium experta fuerat, ut spes sanationis affulgeret; postea vero sui negligens malo paulatim ingravescente extincta est.

Et quum intimam membranarum oesophagi texturam, ex qua dispositio ad modo dictos morbos deduci potest, accuratius examinare potui, hunc ordinem servandum esse censui, ut primo Capite accuratiorem præmittam membranarum oesophagum constituentium descriptionem, figuris illustratam.

Secundo brevi tabella morbi initium decursum ac finem narrem.

Tertio examinem illas causas, quæ partem sanam in hoc illudve vitium proclivem reddant, vel occasionaliter agentes directe, vel per sua effecta oesophagi actionem quovis modo lædentes, depulsionem ciborum difficilem reddere vel penitus impedire possint.

Quarto ex his præsentibus vel prægressis atque concomitantibus symptomatibus in indolis morbi cognitionem inquiram.

Quinto regulas prognosticas ex malignitate vel benignitate harum omnium vel ominosas vel faustas eliciam.

Sexto subjungam varias curandi methodos, varietati causæ constituentis accommodatas, quæ in tristi hoc morbo a Medicis pro dolor! plurimum minus felici successu adhibitæ fuerunt. Quibus

Tandem Septimo superaddam illas Historias anatomico pathologicas, hujus morbi malignitatem confirmantes, quarum mentionem supra jam fecimus.

C A P U T P R I M U M.

EXHIBENS DESCRIPTIONEM OESOPHAGI NATURALITER
 CONSTITUTI ET FIGURAS VARIARUM EJUS
 MEMBRANARUM, UTI OCULO ARMATO
 INSPECTÆ, APPARENT.

§. I.

Oesophagus est canalis cylindriciformis membranaceo-musculosus, e pharynge, infra & pone cartilaginem cricoideam, uti ex infundibulo exortus, inde recta deorsum (a) inter asperæ arteriæ partem mollem sive membranaceam atque corpora vertebrarum descendens ad quintam usque dorsalem, ubi reclinatur parumper versus dextrum latus & ita liberum spatium magnæ arteriæ aortæ concedit, hacque directione descendit ad nonam vertebra, & hic medium spinæ dorsæ iterum occupans, perforat diaphragma & superiori ventriculi orificio sive sinistro, quod cardia vocatur, sese inferit.

In brutis nonnullis reclinatio versus dextram partem, jam ad quartam dorsæ vertebra locum habet, ejusque insertio ad duodecimam, uti GALENUS in Anatomia vivorum notavit.

Non-

(a) Vid. VESAL: de Corp. Hi. fabrica L. 5. Cap. 3.

Nonnulli oesophagum semper ab initio jam ad dextram asperæ arteriæ partem, non infra & pone illam situm esse putant (a): Ipse equidem animadverti in cadaveribus hoc ita videri, & prominere dextram oesophagi partem paulo extra asperam arteriam, sed inde non patet in vivo & erecto homine hoc ita sese habere; a relaxatione enim partium, a situ cadaveris, a compressione incumbentis sua mole asperæ arteriæ & pulmonum in illam partem, quæ dextrorsum vergere dicitur, tam parva mutatio apprensibilem facile produci potest.

Quare potius credimus situm oesophagi in vivo & erecto homine eum esse, qui respondeat illi parti asperæ arteriæ, quæ mollis est, ut cedat facile, si bolus per oesophagum transeat, & hæc certe posterior est, ideoque oesophagum pone asperam arteriam positum esse tuto dicere poterimus.

In brutis prono corpore viventibus aliter & in variis eorum diversimode locatus est, quum vero varia in diversis animalibus positio non adeo quam ejus fabrica in homine ad nostrum scopum pertineat, ad alios auctores (b), naturalis historiæ cultores hic remitto, atque transeo ad partis ipsius fabricam.

§. II.

(a) Vid. MORGAGNE Epist. anatom. Undecima §. 48 & 49.

(b) Vid. HALLER Elem. Physiol. T. 6. Sect. 4ta pag. 95 & 96. & MORGAGNE Epist. anat. Med. Undecima.

§. I I.

Quum maximi in hoc opusculo momenti sit proclivitatem in varias morbosas affectiones ex ipsa partium fabrica illustrare, atque causæ iis ansam præbentes, ut plurimum in interiore canalis superficie locum habeant, ab interioribus etiam in anatomica nostra descriptione tunicis, quæ quidem oesophagum constituunt initium ducemus, magni BOERHAVII exemplum secuti (a).

Descriptio autem nostra imitatur exemplar præparati oesophagi, ex cadavere infantis recens nati, desumpti, qui materie ceraceâ in vasa injectâ vivi speciem præ se ferebat, non vero turguit rubore præternaturali, quo aliquando lætantur anatomici, quum tamen non semper inde clarior fiat cognitio, quomodo sese partes in vivo homine habeant, & certe minus difficile est aliquot vascula ad rupturam usque liquore colorato extendere, quam modum, quo ipsa humores ducant, imitari.

Dicet forte quis, quod subtiles adeo partes potius ex hominis adulti præparatis monstrari deberent, quia fabrica tunc magis evoluta facilius & distinctius in illis conspici posset; hoc autem de aliis partibus verius, quam de oesophago inferri posse credo, in recens nato enim partes quidem exiliores adeoque conspectu

non

(a) Vid. Instit. Med. §. 73. & seqq.

non minus quam tractatu difficiliores sunt, sed minimum a naturali statu aberrantes, quod nunquam de oesophago adulti, uti parte tot injuriis exposita dicere possemus; præterea occupationes practicæ me sæpius avocant, quando solus me in arte diffecandi exerceo, adeoque maxima pars cadaveris adulti corruptioni traderetur, & quæ aliquod tempus requirunt ut absolvantur præparations, minus feliciter ad finem perducerentur.

Cum ergo inter omnia oesophagi præparata, quæ possideo, nullum sit, quod tam accurate speciem & colorem fani & viventis imitatur, hunc infantis recens nati oesophagum pro membranarum examine oculis subjeci; adjectæ figuræ monstrant, quomodo sese habeant singulæ.

Per longitudinem dissecto canale interior superficies primo oculis apparet, in qua considerandæ præcipue notabiles illæ plicæ (*a*), quæ per longitudinem decurrentes haud dubie fiunt ex telâ cellulosâ laxiore, quæ sese inter omnes tunicas inferens illas inter se connectit, adjuta ope vasculorum atque nervorum ab una tunica ad aliam transeuntium.

Harum plicarum ut opinor magna est utilitas; nam præterquam quod multo amplius spatium concedunt innumeris arteriis ac glandulis aut cryptis muciparis (*b*), efficiunt etiam,

ut

(*a*) Tab. I.

(*b*) Tab. I.

Unable to display this page

culo aut duodeno intestino, quin immo quantam molestiam sæpius creënt, si non facile possunt transire scybala inutilia, quæ remanent, postquam in superioribus ventris partibus succum alibilem amiserunt, cuius notissimum est, adeoque & hæc tubi intestinalis pars valvulas transversas non habet; nonne ergo valvulis aut plicis carere potuit æque ac jejunum? videtur non potuisse carere, transmittenda in jejuno ut plurimum liquida & sua natura lubricantia sunt, dum dura, acria, & irregularis formæ corpora per hoc intestinum educi debent; quare ergo major respectu ceterorum intestinorum in hoc recto requiritur quantitas glandularum atque cryptarum mucipararum, quæ mucum glutinosum ad lubricandam hanc viam continuo fecerunt, deficiente enim hoc, oriuntur ab aucta partis sensibilitate dejectiones alvinæ molestissimæ, tenesmi dolorifici aliaque in ipsa affecta parte, & per consensum in adjacentibus mala.

Adeoque & locus his organis secretoriis aptus requirebatur, qui ipsis hospitium præberet, & hæc facilem inveniunt sedem in laxa cellulosa, a quâ hæ plicæ producuntur, ubi si glabra esset interior superficies, magisque compacta cellulosa, non tam copiosæ aut tam liberæ esse possent hæ glandulæ aut cryptæ in sua actione & mucus debitus deficeret, requirebantur ergo & in intestino recto tales plicæ; imo majores in illo sunt, quam in oesophago, & valvularum longitudinalium nomen revera merentur.

§. III.

§. III.

Obducitur oesophagi superficies interior eadem membrana tenui, qua os, labia, & ciliis externa obteguntur, pro parte eam reliquimus in superiore præparati parte (*a*), pro parte detracta est in inferiore (*b*), excolor est hæc membrana, speciem tamen villorum, si in aqua fluctuat, exhibere videtur, hi vero villi proprie producuntur per arteriolas exhalantes, quæ huic tunicae subjacent & apicibus suis tuberculatim quasi membranulam hanc elevant; quod æque respectu nervulorum atque arteriolarum patere potest: separata enim intima hæc tunica videmus eam vasculis sanguiferis carere (*c*), & arteriolas ultimas prominere minimis suis apicibus (*d*) sub ea, sic etiam nervulis omnino caret & ab iis etiam separata ostenditur non tantum (*e*), sed experimenta WEPFERI (*f*), BOERHAVII (*g*), HALLERI (*h*), NICHOLSII aliorumque ostenderunt insensibilitatem hujus membranulae intimæ: Idem locum habet in ore, in ventriculo &c. Sed hæc intima oesophagi tunica crassitie

(*a*) Tab. 1.(*b*) Tab. 1.(*c*) Tab. 1.(*d*) Tab. 1. & 3.(*e*) Tab. 1. & 3.(*f*) Vid. WEPFERI de cicuta aquatica.(*g*) BOERHAVII instit. Physiol.(*h*) HALLER Elem. Physiol. Sect. 4.

maiore gaudet juxta *Wepferum* (a) quam eadem hæc in aliis partibus.

In Prima Tabula oculis conspici possunt ea, quæ de fabrica hujus tunicæ diximus, sed secunda tabula monstrat, quomodo non a subjectis separata & accuratius conspicillo inspecta hæc pars sese habeat: nimirum in hac figura apparet, quomodo innumeris foraminulis majoribus & minoribus fit pertusa, quæ minores sine dubio sunt poruli, per quos arteriolæ exhalantes rorem suum effundunt; dum majores sunt oscula ductulorum, quæ ex glandulis aut cryptis muciparis succum mucoso-glutinofum excernunt.

Duplieis ergo ad minimum usus est fabrica hujus tunicæ.

1° Majore sua crassitie quam in ventriculo (b) obtegit nervulos eorumque sensilitatem ita minuit, ut quæ deficiente illâ, in transitu per oesophagum maximos crearent dolores, nunc absque ulla molestia transeant & ad ventriculum descendant; quam sensilis est cutis externa, si in aliqua parte epidermis deficiat; quam molesta a blandissimis etiam in faucibus & ore interno est sensatio post deciduentem crustam aphthosam?

2° Non obstante structurâ hac tenaciore poruli tamen, qui in illa adsunt, permittunt, ut arteriæ exhalantes lymphidum

ro-

(a) L. C. p. 121.

(b) Vid. WEPFERI L. C.

rorem atque ductuli excretorii glutinosum succum in canalıs cavıtatem effundere queant, adeoque summa utilitas, quam præsente[m] hanc tunicam præstare videmus, vix permittit, ut credamus, illam aliquando absque vitæ aut sanitatis notabili detrimento læsam fuisse, quod tamen fide digni viri (a) testantur; nos saltem credimus, si fors abraditur aliove modo læditur, summam requiri cautelam in assumendis potulentis, ne pessimi generis mala post se relinquunt tales læsiones, quas in posterum videbimus morbo describendo præcipue ansam præbere.

Dantur observaciones (b), quæ docent hanc tunicam in morbis vel pro parte vel ex toto nonnunquam rejici, quod fieri posse analogia docet, an autem ex morbosâ tali rejectâ parte ejus indoles tam facile distingui possit, non credo, saltem equidem ipse servo membranam tenaciorem oesophago longitudine & forma similem a vetulâ ore rejectam, ad quam in agone mortis versantem, ab amicis vermem rejectum putantibus, prima tunc vocabar vice; narrabant adstantes ægrotam per aliquot dies diarrhæa laborasse, alvo interdum sanguine tincta, pulsus jam erat debilissimus, irregularis, intermittens; manus & pedes frigebant, facies hippocratica & cito animam efflavıt, humoribus certe putrida acrimonia solutis; hæc mem-

bra-

(a) HALLER in L. C. p. 99.

(b) Memoir. de l'Academie.

brana, dum rejiciebatur, fanguine & muco corruptis squallebat, per biduum eam in aquam immerfi, ut fordes deponeret, quas tamen omnes tam nitide abluere non potui, ut membranæ indoles satis distincte cognosceretur, consistebat quidem adhucdum, sed præ firma sordium adhæsione eam satis diu in aqua relinquere non audebam, verens ne omnia simul in putredinem abirent, adeoque in spiritum illam immisi, in quo adhucdum fervatur: Utrum autem revera fit tunica ipsa intima oesophagi, an tubus ex tenaciore muco cohærens, quales ex aspera arteria ejectos bronchiorum ramificationibus servatis vidi, non auctim pro certo determinare.

§. I V.

Separata jam hac intima tunica ad partium huic subjectarum explicationem transeundum est.

Partem igitur ejusdem oesophagi, ex quâ detracta intima membranula est, si inspiciamus in prima tabula, apparent jam innumera punctula (a) rubra atque alba, quæ speciem villorum etiam exhibuerunt; dum intima membranula tegebantur, & quo plus materie ceraceæ arteriolæ hæ turgent, eo plus mola

vil-

(a) Tab. 1.

villorum increfcit, fi autem non nimis expansa vascula fint, apparent, uti in figuris monftrantur.

Hi villi funt prominentiolarum quaedam parvae pro maxima parte rubrae (*a*), quae arteriolarum fines hac in parte funt; partim albæ (*b*), (magis collapsæ, utpote quae materia colorata expandi non possunt) quae tunicam sic dictam nerveam constituunt.

Harum Arteriolarum initium est ab arteriis oesophageis, quae stricto sensu nempe sic dicuntur, nam praeter eas etiam ex omnibus pectoris partibus quidam ramuli ad oesophagum decurrunt, uti in pulcerrimis HALLERI fasciculis Iconum arteriarum, nempe secundo, tertio, atque octavo in primis videre est, & sic numerus arteriarum oesophagearum est infinitus, quae autem proprie ita dicuntur duae sunt; una est superior, quae ex superiore arteriarum intercostalium oritur, exiliores ramulos dat exteriori superficiei oesophagi, atque tunicae musculari & cellulosae intermediae, proditque ulterius ad tunicam vascularem (*c*), ex qua subtiliores ramuli ad glandulas cryptasve muciparas (*d*) mittit & tandem hac ratione innumeræ arteriae five fistulae exhalantes (*e*) finem inveniunt.

Hæ

(*a*) Tab. 3.

(*c*) Tab. 5.

(*e*) Tab. 3.

(*b*) Tab. 3.

(*d*) Tab. 4.

Hæ partem tenuissimam five rorem in cavum oesophagi exhalant, quo in statu naturali semper madet.

Quam naturæ operationem imitatur in mortuis injectio aquæ aut adipis in arteriam oesophageam (*a*), inosculantur etiam partim venulis minimis, quæ reducunt superfluum a secretione sanguinem in venam sine pari, suadet etiam fabricæ similitudo, ut credamus, in hac quoque parte, uti in intestinis, minimas arteriolas in arterias lymphaticas abire (*b*). Alter arteriæ oesophageæ truncus est, qui inferior nominatur, a diaphragmatica oritur, similem ac superior habet distributionem ramulorum atque finem, & redux sanguis in stomachicam coronariam venam reducitur.

§. V.

Nervorum, qui copiosissime per oesophagi tunicas distribuuntur, origo quidem ab octavo pari & laryngeo recurrente horumque ramificationem per exteriorem tunicam cellulofam satis facile cultro anatomico possumus investigare atque contemplari (*c*), quomodo autem ulterius per tenuiores tunicas

ra-

(*a*) KAUW BOERHAVE pag. 86. *perspirat. &c.*

(*b*) Vid. quæ de hac materia dixi anno præced. in *Experim. Anatom. de Arter. lymphat. existentia.*

(*c*) Vid. WALTHER *Descript. nervor. Thoracis & abdominis.*

ramuli tenuissimi dispergantur & tandem nerveum subtilissimum reticulum conficiant, haud ita clare adhucdum exponi potest.

Certum autem est, magnum nervorum numerum ad oesophagum decurrere, qui in singulis tunicis suos præstant usus, nimirum in musculari fibras ad contractionem pro detrudendo bolo invitant: quin imo magis irritati violenter eas convellunt, quod non tantum videmus, si acre quid aut pungens in ipso oesophago hæret, sed etiam si partes multum remotæ per consensum illum præ aliis partibus afficiunt; & ipsa animi pathemata vel in sano statu vel in morbis tales effectus sæpissime in hanc partem edunt, ut sensilitate nimia peccare quandoque observetur (a): comitantur, uti in aliis partibus etiam vasa in tunica vasculari, & a vero non alienum videtur, ad cryptas muciparas etiam exiliores ramulos dari, qui in earum folliculis membranosis contractiones producant, quibus secretio & excretio succi spissiusculi promoveatur: Sensilitas etiam nerveæ talis est, ut si quid nauseosum aut pungens imo leviter titillans pharyngem modo tangat, muscularis inde in varias imo retrogradas contractiones invitetur.

 §. VI.

(a) Vid. BENJ. COOCK *Cases and practical remarks in surgery Tom. II. p. 108.*

§. VI.

Figuræ primæ & secundæ delineationes exhibent, quomodo tunica intima atque nervea sese habeant in particula minima oesophagi in liquore fluctuante, in qua glandularum præsentiam non satis observabam, ut juxta eandem de his agere possem, proximam autem, pro harum demonstratione in qua numerus major aderat, ex aqua exemi & per semi horam sibi reliqui, ut leviter sicca fieret, pro glandulosæ structuræ hujus membranæ demonstratione.

Vix eam a modo descripta distinctam tunicam nominare auisim, adeo enim inter se hæc cum nervea cohæret, ut separationem non admittant & eandem fere constituere videantur, unde de glandulis hisce dicit KAUF BOERHAVE (a), infixæ sunt basi sua, quantum separatione videre potui, nerveæ tunicæ, uti cutaneæ cuti, velata intima, quæ villos facit, quam osculis suis patulis perforant. Jam uti, simulac ex alia parte arteriolas minimas aquæ vel spiritui immixtas fluctuantes sibi relinquimus, sese non sustinent, sed figuram suam mutant, collabendo aut cohærendo inter se invicem, sic in his etiam subtilissimi apices (b) exhalantium sese retraxerunt.

Si-

(a) L. C. §. 254.

(b) Tab. 4.

simul ac aqua non sustinerentur, & paululum siccae fierent: apparet autem simul, quod & in aliud genus vasculorum transeant, in venulas nempe minimas, quæ distinctius apparuissent, si diversimode coloratam materiem in vasa hujus oesophagi immittere potuisssem, quod in hac præparatione fieri non potuit, venulas tamen adesse, in quas redeant arteriolæ, nemo inficias ibit (a). Conspiciuntur & hic punctula multa albicantia, quæ præcedenti paragrapho jam descripsimus, atque demonstravimus esse apices nervulorum, levissima tela cellulosa cum arteriolis minimis connexos: quæ autem præcipue in hac membrana notanda sunt, sunt Corpuscula bene multa glandulosa, a quibus tunica hæc nominatur, in particula sexagesimam quartam partem objecti magnitudine æquante jam magna eorum copia conspicitur (b), major eorum numerus est in oesophago quam in intestinis, minus a se invicem distant, & magnitudine admodum diversa sunt, licet fabrica in omnibus eadem, nimirum, quævis glandula constat ex corpusculis rotundis minoribus in infinitum decrefcentibus, hæc corpuscula autem iterum ex variis partibus composita esse videntur, sunt enim parvi folliculi, ad quos arteriolæ minimæ perveniunt & lympham sanguinis colant, tenuior hujus pars absorbetur iterum per exiliora

re-

(a) Vid. HALLERUM *Elem. Physiol.* T. VI. p. 103 & 104. Sect. 4.

(b) Tab. 4.

reſorbentia lymphatica, dum ſpiffior remanet, quæ ex hiſce folliculis per ductulos excretorios in cavitatem oefophagi ad lubricandam intimam membranam (a) effunditur.

§. V I I.

Quæ nunc ſequitur proprie vocatur vaſcularis tunica (b), quæ cum modo deſcripta (c) per telam cellulofam cohæret & revera aliam tunicam conſtituit, modica enim attentione & dexteritate ſui ſeparationem admittit, nullam enim aliam connexionem cum glandulari habet, quam per vaſcula minima oculo inermi ferme non conſpicua, & tenuiſſimam cellulofam.

Arteriolarum ramificatio ex inſpecta tabula 5ta cognofci facile poteſt, quare multa de hac dicere non opus eſt, tortuoſos (d) multos dat ramos, alio plane modo ac in ventriculi & inteſtinorum tenuium vaſculari tunica, multas etiam tamen inter ſe anafomofes faciunt.

Si omnes corporis humani diverſas partes, præcipue autem membranas inter ſe invicem comparemus, arteriis cera repletis, videbimus, uti arborum omnium diverſimodæ ſunt ramificationes, (licet tamen quævis ſpecies generis ſui ramorum dif-

(a) Tab. 1. & Tab. 2.

(c) Tab. 4. & §. 6.

(b) Tab. 5.

(d) Tab. 5.

dispersionem fervet) uti vasculorum per folia, flores, fructus, &c. diverſi decurſus, ſic etiam in homine locum habere: Omnium arteriarum quamvis omnium unus communis truncus ſit, in diverſa parte plane alia eſt ramulorum diviſio, uti jam in diſſert. de arteriis Lymphaticis breviter notavi; in inferiore parte inteſtini recti vaſorum ramificatio in vaſculari tunica etiam multo tortuoſior eſt, quam in cæteris inteſtinis, & quodammodo cum illis oſophagi hæc vaſcula conveniunt, craſſiora autem multo ſunt, uti totum inteſtinum majus habet volumen quam oſophagus: Inter has ergo partes reſpectu fabricæ magna eſt analogia, quamvis uſus earum primo intuitu plane contrarius ſit, ad utrumque tamen ferme eadem fabrica requiri videtur; transmittere enim modo, non nimis diu retinere, quod receperunt, debent, hoc non facile peragi poſſet, niſi via continuo eſſet lubrica liquido non facile deradendo, requirebantur ergo glandulæ tale liquidum ſecernentes, quæ in plicis longitudinalibus locatæ, ab arteriis tortuoſis lentius ſanguinem moventibus fatiarentur; requirebatur in utriſque diſpoſitio ad ſe facile dilatandum, quæ per cellulofam copioſiorem, qua omnes inter ſe connectuntur tunicæ, producitur; requirebatur tandem in utriſque vis muſculoſa contractilis major, quam in cæteris inteſtinis, ad ſe exonerandum, de qua breviter nunc agendum reſtat in deſcriptione oſophagi ſani fabricæ.

§. VIII.

Quæ muscularis dicitur, tunicam constituunt duæ laminæ carneæ, inter quas cellulosa tenuis, multis vasculis subtilissimis instructa sese inferit: Harum una ex arcuatis, altera ex longitudinalibus fibris muscularibus constat; interiores arcuatæ, a cartilagine cricoidea exortæ, cingunt vascularem tunicam, uti longitudinales externam oesophagi superficiem efficiunt, oriuntur ex eadem cartilagine, obliquum primo servant decursum, deinde recta deorsum decurrunt (a), usque ad cardiam & sic porro in ventriculum definunt.

Arcuatæ hæ fibræ sese contrahendo tubi capacitatem in illo loco, ubi bolus hæret, imminuunt, longitudinales sua contractione totum tubum breviorum reddunt, sicque infra bolum etiam dilatant, atque hac ratione facillime, quod in oesophagi parte superiore hærebat, si vigeat vis muscularis; si bolus non tam magnus sit, ut sua mole hanc destruat, fibra extra tonum extendendo; si nullum morbosum obstaculum sive organicum sive spasmodicum illud impediat, facile deprimitur.

Robustiores quoque hæ fibræ sunt, quam in ventriculo & intestinis, excepto iterum recto, in cujus fabrica musculari

ea-

(a) Vid. MORG: *Epist.* II. & MORGENBRESSER *de Vomitu* pag. 7. & seqq. uti & CL. BATIGNE *Tract. de digestionē* &c. pag. 42.

eadem servata est proportio, quam in vasculari atque glandulosa notavimus tunicis.

§. I X.

Involvuntur omnes hæ descriptæ oesophagum constituentes tunicæ externa membrana, ex compacta & tenaciore cellulosa constante, cujus ope connectitur cum corporibus vertebrarum, cum aspera arteria, cum aërta aliisque partibus juxta se positis, & quæ in hac proprie locata sunt, uti cum ductu thoracico vasis lymphaticis quam plurimis, cum glandulis dorsalibus, majoribus & minoribus lymphaticis, quæ ex subtilissimis vasculis tortuose admodum inter se junctis constant, adeoque accidentibus causis occasionalibus, obstructionibus, & indurationibus sæpius obnoxie sunt; uti in posterum videndi erit occasio.

FIGURARUM EXPLICATIO.

TAB. I. **R**epresentat oesophagum infantis recens nati, materie ceraceâ rubrâ in vasa injectâ, vivi speciem referens.

aaaa Superior ejus pars tunica intima adhuc tectâ, in qua conspiciuntur plicæ longitudinales atque villi & nonnullæ glandulæ protuberantes.

bbbb Pars inferior, detractâ intima tunica, in qua villi magis conspiciuntur.

cc Intimæ tunicæ excoloris interior superficies, in qua vestigia arteriolarum exhalantium, uti totidem foraminula conspiciuntur.

d Arteriola oesophagea.

TAB. II. Representat portiunculam minimam oculo armato innumera foraminula arteriarum exhalantium exhibens, & glandulæ muciparæ aperturam excretoriam, uti & nonnullas minores ejusdem generis.

TAB. III. Ejusdem particulæ, detractâ intima tunica, natura ex hac figura ulterius apparet, rubri villi arteriolarum fines sunt, dum albus color nerveam teneram & quodammodo collapsam significat, dum inter hæc prominet ejusdem glandulæ ductulus excretorius, exteriori sua margine privatus.

TAB. IV. Tunicam glandulosam monstrat, in qua existunt glandularum macipararum, ex innumeris minoribus rotundis compositarum.

TAB. V. Tunicam Vascularem ejusque ramificationem exhibet. Muscularis ab aliis delineatæ figuram adungere non opus erat.

CAPUT SECUNDUM.

GENERALIS DESCRIPTIO DYSPHAGIÆ.

§. I.

Impedita alimentorum per oesophagum depulsio est morbus plerumque fallax, in initio levis & vix morbi nomen mereri visus; in progressu vero, quoad effecta sese clarius manifestans, quoad causæ proximæ indolem vero, fere semper Medico dubium relinquens.

Est quasi hostis, qui per insidias atque latebras subdole irrepens, suas copias tacite & paulatim adauget, donec tantas acquisiverit vires, ut quibusvis auxiliis, fero nimis allatis, pertinaciter resistat, ac tandem obsessæ provinciæ plenariam inducat ruinam. Antequam enim ulla adfit mali perceptio, sæpe causa formalis jam adest, hac autem evoluta, ægri imminentis periculi dubia incipiunt sentire signa, ita tamen, ut nondum videant necessitatem ab Arte auxilium petendi; sensim tamen sensimque, cum increfcente morbosa conditione incommodi incrementum percipiunt, donec cogantur urgentibus symptomatibus ad Medicum confugere, a quo tunc frustra sæpe auxilium implorant.

Fixa

Fixa jam adest mali sedes, manifestum est obstaculum, quo usque admittuntur satis facile alimenta, ultra quod autem vel neutiquam, vel vix nisi cum adhibita vi & magnis moliminibus protruduntur! Quandoque juvat prona corporis inclinatio per aliquod tempus; quandoque ope tubi (a) in oesophagum immisi ingerenda assumuntur, vel instrumento (b) huic operi adaptato propelluntur vel liquida possunt injici per siringam, quam methodum Cl. de BEAUVE descripsit & cujus fabricam figuris illustravit (c); alias prudenter & tarde deglutendo malum diu absque magna molestia ferunt; alii, qualem novi Foeminam Lugduni Batavorum, quae jam ultra triginta quatuor annos coacta fuit solidos cibos in minima secare frustula & subtilissime masticare, ac parvis simul dosibus deglutire, ne cum anxietatibus magnis rejiciantur, sana tamen hac sub diæta & hilaris vivit: dantur etiam, qui sola fluidorum assumptione, difficulter quidem, tamen diu vitam protrahant, sic ut in hisce malum vitæ destinatum tempus nequaquam videatur minuire.

§. II.

(a) Vid. Cl. v. GEUNS *Act. Harlem. L. c. p. 119 & 120.*

(b) Vid. PHIL. SALMUTH. *Obs. Med. Chir. Centur. 3. Obs. 16. p. 119.* ubi post febrim diuturnam oesophagi torpor remansit, ita ut ope digiti vel bacilli cibos propellere coactus esset æger: vid. etiam ST. V. D. WIEL *Obs. rar. T. 2. Obs. 27.*

(c) Vid. *Journal de Medicine T. 31. p. 431.*

§. I I.

Sæpiissime tamen malum ita increfcit, ut hæc omnia nihil juvent, fed plenaria capacitatis fiat abolitio, tunc oriuntur infignes anxietates ad quævis deglutiendi conamina, & frequenter cum murmure gargarizantis ingerenda multo commixta mucoco rejiciuntur. Hæc fymptomata in nonnullis definunt pro tempore, donec fame incitati iterum cibos affumere tentent, quando eadem renovatur tragoedia: in aliis etiam perdurant fymptomata, quamvis ab aétione tubus quiefcat: patiuntur ægri anxietates intolerabiles; vexantur flatibus dolorificis, torquentur ingenti fame, & defatigantur incredibilis quandoque copiae mucii, nunc tenacioris nunc tenuioris, exfcreatione, emaciatur corpus ad fpeciem fceleti ufque, ita, ut præter offeam cratem cutimque parum remanere videatur; debilitatur quam maxime totum corpus; humores non reparantur a chylo, & vitæ aétione acrimoniam contrahunt; oriuntur leipothymia, afphyxia, & triftiffima vita, propter exhaustos nutritio- nis fontes, atrophica tandem morte terminatur.

Fit etiam aliquando, ut circa finem vitæ omnia quidem fymptomata ceffent, & quæ affumuntur fatis facile, faltem multo minoribus cum moleftiis defcendant, abfque tamen ut debitum ab affumtis accipiat corpus nutrimentum, uti nuperrime vidi in fæmina quadragenaria, quam moleftiffima dysphagia la-

borantem tractavi; nempe in hac plenariam capacitatis abolitionem, quæ ferme per octo hebdomadas duraverat, & mucii tenacioris copiosam dejectionem; indurationi glandularum dorsalium atque illarum, quæ laryngi adjacent, & in ipsa etiam oesophagi fabrica obveniunt, attribuens (nam in initio mali ad varias distantias impedimenta perceperat,) per frictiones mercuriales secundum methodum Cl: MUNGKLYI extus, & per fucum inspissatum cicuta cum syropo quodam forma linctus ab interioribus malum levare conatus sum, iisque sensim effeci, ut fluida juscula carniū, lac, item pultacea alimenta admitterentur, absque doloribus, absque vomitu aut regurgitatione mucosæ salivæ; nihilominus tamen emaciebatur ulterius, & postquam per tres hebdomadas debita alimenta & qualitate & quantitate, nec non remedia roborantia bene assumere potuisset, fatis cessit; in mali naturam inquirere superstitioni propinqui prohibuerunt, forsitan alias hujus phœnomeni ratio clarius patuisset, nempe descensus facilioris alimentorum, utrum medicamenta resolventia in glandulis hanc mutationem effecerint, an ex mali indole & abolita sensibilitate læsæ partis, mole sua descensus ingestorum permissus fuerit: Atrophiam lethalem ab acrimonia, quam omnes per inedia jam susceperant, humores derivo; forte etiam a deleta actione vasorum lacteorum, quæ per octo hebdomadas nihil acceperant; quoniam eundem morbi progressum ac finem in viro, qui post angustiam pylori de-

fun-

functus est, observavi, de quâ sequenti fasciculo scribere animus est, quare plura hoc loco non addam: fit tamen etiam, ut ægrotantes ab assumtis remediis, & debita diæta pro aliquo temporis spatio levamen symptomatum, cum vera habitus emendatione, experiantur, eaque denuo negligentes in pristinum illabantur statum, qui æque ac si nullum instituissent auxilium, tandem ad mortem miseros ducit, dum exstant etiam, licet pauciores observationes, quæ docent, justum remediis utendi tempus, non nimis malignam mali indolem, ægrorum patientiam & medici sagacitatem concurrentia perfectam sanationem effecisse, quas hic adducendo extra ordinem iremus; in curationis tractatione opportuniorem locum invenient.

§. III.

Descripta modo ratione morbus procedit, si oriatur a causis obscuris, in initio levibus & fere imperceptibilibus, quæ lente increfcendo miseras hæc sequelas producant. Quandoque vero cito & violenter hominem aggreditur, & in summum vitæ periculum ab initio jam statim conjicit, si producatur a talibus causis, quæ subito & violenter agunt, quas etiam in posterum recensebimus.

§. I V.

Hæ caussæ etiam sæpe tales sunt, ut indolem suam jam statim clarius monstrent, & si occasio apto loco arripitur, dextræ Medicinæ nonnunquam auscultent, ac permittant, ut ægri plenarie in pristinam sanitatem restituantur, qualem sanationem HOFFMANNUS post inflictum thoraci vulnus, per quod lac assumtum effluxit, peregrisse legitur Act. Harl.: aliquando autem, licet tollantur, in parte, quam occupaverunt, talem relinquunt conditionem, ut miseri in modo memoratum chronicum malum incidant homines, dum etiam exstant exempla, ubi vitam inopinanter cum subitanea morte commutaverunt^(a).

En, Benevole Lector, absolutam Morbi Historiam, prout sese diversimode habeat, & in chronicis & in acutis casibus: transeo ad causas.

CAPUT

(a) Vid. BOERHAVII descript. Morbi atroc.

CAPUT TERTIUM.

*EXHIBENS CAUSAS IMPEDITÆ ALIMENTORUM
DEPULSIONIS PROXIMAM ET REMOTAS.*

§. I.

Proxima alimentorum impeditæ depulſionis cauſa conſiſtit in imminuta aut plane abolita oſophagi capacitate, producta a diverſiſſimis conditionibus in ipſo vel extra illum hærentibus, quæ ſic diverſimode quidem ejus actionem lædunt, omnes tamen eundem ſimilemve præſtant effectum.

§. II.

Hæc eſt noſtri morbi cauſa, uti vocant, proxima, quæ ut producat, neceſſe eſt, fiat nonnullarum conditionum concurſus, quarum aliæ corpus ita diſponunt, ut in hunc morbum quaſi pronum ruat, aliæ vero occaſionem ſubminiſtrant, qua fit, ut feminio in corpore latenti accedente debita ac conveniente conditione, qua in actum deducatur, hic enaſcatur morbus. Priores conditiones dicuntur Seminia, cauſæ progumena vel prædiſponentes, poſteriores procatartica cauſæ

sive occasionales: utriusque generis præcipuas nunc considerabimus.

M U T I R §. III. U T I U M

Phalangem ducant causæ prædisponentes, quas in duas dividere classes hic poterimus, in naturales nempe & non naturales.

Naturales voco illas conditiones, quæ licet in sanissimi oesophagi, ad peragendas hujus partis functiones requirantur, eum ad tales degeneraciones prædisponunt, quæ in aliis partibus tali vel simili fabricatione non gaudentibus, haud ita facile vel nequaquam locum habere possunt; atque tales prædispositiones non tantum in conflato ex suis partibus oesophago occurrunt, sed inveniendæ sunt in quavis tunica separatim considerata: ab interioribus iterum inchoando videamus breviter de singulis.

Plicæ illæ per longitudinem oesophagi decurrentes, quarum structuram atque utilitatem in §. II^{da} Capitis I^{mi} ni fallor demonstravimus, ad impulsum humorum vel moram nimis diurnam minorem multo resistantiam faciunt, sui extensionem facilius permittunt, adeoque in suis cavitatibus cellulosis morbosas congestiones recondere, & sic lente depulsionis impeditiæ causis ansam magis præbere possunt, quam si glabra esset superficies interior & undiquaque eadem vi impellentibus resistens.

Intima tunica insensibilis quidem est, & vasis sanguiferis proprie

prie destituta, adeoque per se inflammationibus, suppurationibus aut spasms non corripitur, attamen variarum degeneratorum fundamenta in se jam posita habet: nonne in epidermide cutis externæ, cui similis est, callositates, indurationes aliaque mala aliquando nascuntur; nonne & hæ eadem in hac ejusdem structuræ membranula produci possunt? de rasionibus præterea obnoxia est per facilem suam adhæsiõnem, retinetur enim tantummodo per sui continuationem quam maxime extenuatam, quâ se in ductulos glandularum excretorios immittit, & intimam arteriolarum exilissimarum, quæ exhalant, tunicam quoque constituit, juxta Cl. BÖHNII Theoriam.

Porosa etiam ejus fabrica illam obstructionibus prædispositam reddit; facile enim poruli vel foraminula vel per mucum nimis tenacem, vel per nimis fortiter adstringentium abusum præternaturaliter clauduntur, sicque humores a tergo impulsos non transmittendo stagnationes in vasis & ductibus excretoriis faciunt, contentia expandit, contentis acrimoniã conciliat, sicque principiis morbi describendi uberrimus fons existere potest.

Huic subjecta nervea sensilitatis capax, quâ & arteriolas exhalantes ad evaporandam lympham, & ductulos excretorios ad eructandum, & glandulas ipsas ad fecernendum liquorem mucosum, & vascularem tunicam ad circumducendum sanguinem, & muscularem ad moderata vi contractili depellendum, quod in cavo suo hæret, debet invitare; excessu vel defectu hujus

jus virtutis sæpius peccare potest, ficque in arteriis exhalantibus, in ductulis excretoriis obstructionum diathesin producere, in glandulis intumescentiæ, indurationis & degenerationis carcinomatosæ, in arteriis inflammationum, in muscularibus fibris proclivitatem ad nimis violentos contractiones, vel etiam ad lethales harum partium resolutiones.

Glandularis autem tunicæ fabrica præ omnibus describendi morbi fontibus favet; in quibusvis enim corporis nostri partibus glandulosis non tantum hodierni medici frequentius, quam in aliis dispositionem ad intumescencias morbosas, indurationes, tubercula, scirrhotitates & carcinomatosas degenerationes experientia confirmatam observant, sed veneranda antiquitas certe ideo sedem horum malorum jam statuit in utero, faucibus, ore & mammis (a) in liene, hepate aliisque partibus glandulosis (b); in auribus, naribus & mammis CELSUS eas describit (c), dum GALENUS (d) partes hisce malis recipiendis aptas præ cerebro atque pulmonibus pronunciavit in genere Glandulas, Lienem, Hepar, Uterum, & musculorum tendines, juxta quos multus viscidus humor fecernitur, a quo GALENUS causam scirrhi de-

(a) Vid. HIPOCR. de morb. mulierum L. II.

(b) Vid. HIPOCR. Lib. de affect. aphor. 42. Sect. 6.

(c) Lib. II. Cap. 28.

(d) Vid. GALEN. Lib. IV. de præcognosc. expulsu, & Cap. 4. Lib. II. ad glaucum.

deducit (a) his addit AETIUS collum, humeros, alas & inguina (b): nonne ergo & hæc membranula, in quâ innumera quantitas glandularum subtilissimarum humorem viscidum fecernentium, ex tortuosis vasculis atque parvis folliculis compositarum, vel per obstructions in suis ductulis excretoriis, vel per inflammationes vasculorum, vel per acrimoniam humorum, quos fecernunt, facilius intumescentiis, indurationibus, degenerationibus ab una ad vicinam transeuntibus corripitur potest, quam quædam alia pars aliter constructa?

Neque omittenda videtur tunicæ vascularis fabrica; quo enim tortuosiores sunt vasorum ramificationes, eo lentius in his feruntur & reducuntur humores, adeoque in variis, quas faciunt ansis & anfractibus, si in humoribus spissitudo phlogistica peccat, stagnationes possunt fieri facilius quam in vasis, quæ magis recta ramificatione gaudent, adeoque cito inde in his obstructions & inflammationes nascuntur, quæ si adsint, non facile eandem ob causam resolvuntur, sed terminum hujus supermanent, atque subpurationibus aliisque inde nascentibus vel in se ipsa vel in vicinis, degenerationibus expositum oesophagum faciunt, ubi tamen hæc structura in hac parte quam maxime requirebatur, uti supra jam demonstratum est (c).

Post-

(a) Vid. Libr. de tumoribus.

(b) Vid. Tetrabib. Cap. 14.

(c) Vid. Cap. I. §. 7.

Postquam blandissimum bolum deglutimus, requiritur, ad levissimum stimulum fibrarum spiraliū atque longitudinalium contractio, ut depellatur, quod sua mole non cadere potest per collapsum tubum, adeoque irritabilitate magna prædita esse illas oportebat (*a*) sed eadem virtus facit, ut quandoque ex levissimis causis violenter oesophagus contrahatur (*b*), & sæpius dirissimæ inde anxietates ex diffitis etiam causis nascuntur; dum altera, qua præditæ sunt, virtus, nempe permittendi sui ad gradum notabilem expansionem sive dilatationem, aliquando lethalis resolutionis fons existere potest (*c*).

Quæ has tandem omnes complectitur cellulosa, glandulis sca-
tens quam plurimis, non tantummodo minoribus illis, quæ
per omnem mediastini cellulosam & etiam præcipue sub ster-
no cernuntur, sed etiam majoribus vesalianis, ex sua structura
ad talia vitia prædisposita quoque est, ut morbi nostri causa
inde produci queat: si jam in summam colligamus, quibusnam
malis, per suam naturalem structuram, quævis pars ad oeso-
phagi fabricam concurrens exposita sit, non opus erit, ut mul-
tis exponam atque demonstrem, quomodo sibi invicem junctæ
atque in se invicem agentes hæ partes ad varios morbosos af-
fe-

(*a*) HALLER de partibus Cris. Hi. sensilibus & irritabilibus pag. 144.

(*b*) Vid. COOCK oper: chir: Tom. II. pag. 114.

(*c*) DU VERNEY oeuvres anatomique T. II. p. 170.

Unable to display this page

que observatione inveniuntur (*a*) quæ absque hac fabrica non ita locum habere possunt.

Hæ prædispositiones non parum augmentur, si in C^{re} locum simul habent illæ conditiones, quæ a nobis tanquam causæ prædisponentes non naturales, vel ex ipsius oesophagi fabrica non profluentes, considerantur, quarum notabiliores sunt sequentes.

1°. Morbosa fibrarum rigiditas, cujus fontes a Divo BOERHAVIO (*b*) ejusque clarissimo Commentatore, tam ample sunt expliciti, ut ulteriore examine neutiquam indigeant. Hac fit, ut nimis lente circulentur humores per sua vasa, stagent in receptaculis, acrimoniam induant, sicque variis incommodis ansam subpeditent: & si in fibris ipsius oesophagi adsit hæc causa, sequuntur facile harum torpor, abolitio contractilitatis, ac indissolubilis fere tandem induratio.

2°. Contrarium solidorum vitium non raro similibus profusus effectibus ansam præbet.

3°. Ætas senilis; quatenus communem fontem constituit tardioris circulationis, obstructionum varii generis, solidorum rigiditatis morbosæ, ac resolutionum fibrarum muscularium, unde modo memorata mala proflunt.

4°.

(*a*) Vid. Tab. 6. Fig. 1 *d*. Fig. 2 *g*. Fig. 4 *d*. & Fig. 5 *d*. & *f*.

(*b*) Vid. Aphor. Cap. de Fibr. Rigid.

4°. Sexum utrumque huic morbo recipiendo aptum statui-
 mus. Clarissimus MAUCHART (a) putat, sexum masculi-
 num præ foeminino dispositionem ad hunc morbum alere,
 dum alii Auctores contrariam opinionem amplectuntur. Utrum-
 que sexum morbo hoc affligi, annales medici comprobant;
 utrum autem masculinus præ sexu sequiore in hunc morbum
 magis proclivis sit, aliis dijudicandum relinquo, quum res ar-
 dua nimis mihi sit accuratam observationum computationem
 inire. Ego autem puto, in sexu virili prævalere nonnullas
 conditiones, quibus proniores sint in hunc morbum a causis
 ex nimia rigiditate fibrarum oriundis, dum iterum in foemini-
 no etiam frequenter oriatur ab aliis conditionibus, quæ in
 sexum virilem non ita incidere possunt. Et in hac multo fre-
 quentius mihi occurrit, quam in virili.

5°. Inter has prædisponentes causas quam maxime etiam
 merentur recenseri valida & ingrata animi pathemata, quæ
 viam aperiunt spasmodicis quarumcumque partium affectioni-
 bus, quibus in consensum rapitur oesophagus, circulatio tur-
 batur, humores corrumpuntur, stagnant, acres sunt, & ali-
 cubi deponuntur: inprimis autem huc faciunt pathemata tri-
 stiora, ut moeror diuturnus, ira atque livor (b).

6°.

(a) In Dissert. egregia de *Struma Oesophagi* in Tom. II. Dissert. Chir. Et. HALLERI.

(b) Vid. A. DE HAEN de *Deglutitione vel deglutitorum in cavum ventriculi descensu impeditis* p. 25.

6°. Potuum aquosorum ut & spirituosorum abusus : hi enim excoriationibus, inflammationibus, indurationibus ansam præbent, illi laxitatem morbosam fibræ inducunt, dum uterque variis dyscrasiis humorum viam aperit.

7°. Inter hæc causas reponi debent variæ Cacoehymix, quæ ad vasorum glandularumque obstructions producendas non parum symbolum conferunt: imprimis huc faciunt cacoehymia scrophulosa, rachitica, venerea; revocanda huc etiam acrimonia cancræsa, siue adsit ex hæreditaria labe, siue ex infectione contrahatur, siue ex causis occasionalibus proveniat: omnes enim hæc æque ad oesophagum, ejusque adjacentes partes glandulosas, quam ad alia deponi possunt organa.

8°. Inter causas, quæ recipiendo hunc morbum corpus adaptant, memorari debent lenta humorum spissitudo, quæ ab abundante in sanguine materia terrestri & solidorum torpore producitur, unde fere in omnibus senum cadaveribus, tam vasorum, quam variarum partium musculosarum, tendinosarum ac membranarum, ossificationes aliæve indurationes inveniuntur.

§. I V.

Hæ sunt Causæ nostri morbi sic dictæ prægumenæ, nunc illas, quæ Procatacæ vocantur, enumerare aggrediemur: inter quas

- 1°. Illa considerabimus quæ forinfecus admota nocent.
- 2°. Evacuaciones subpressas.
- 3°. Oesophagi morbos prægressos vel præsentés, quo imprimis pertinent inflammatio, suppuratio, abscessus, induratio, excoriatio, spasmus diuturnus, paralyfis, expansio saciformis, concretio, degeneratio quæcumque atque ruptura.
- 4°. Adjacentium partium variarum variæ affectiones, v. g. Pulmonum aliorumque organorum pectoris, vertebrarum, Aörtæ, Diaphragmatis, Hepatis (*a*), Glandularum dorsalium &c.; quæ quovis modo agentes oesophagi actionem turbant, sequentur.

§. V.

Inter illa, quæ forinfecus admota nocent, imprimis referri debet abusus nonnullarum rerum non naturalium; præcipue huc pertinent Cibi & Potus acriores, aromatici, ut & glaciales, (*b*) qui deradendo mucum, rodendo internam tunicam, atque constringendo fibras musculares, adeo possunt angustare tubi capacitatem, ut identidem major deglutiendi oriatur difficultas; idem hoc a nimis fervide deglutitis expectari debet. Imprimis autem nostro malo producendo multum confer-

(*a*) Vid. *Obs.* 2. *T.* 6. *Fig.* 4. & *T.* 7.

(*b*) Quos raucitatem insanabilem produxisse scribit *ST. V. D. WIEL l. c. T. I. Obs.* 27.

ferre observantur Potus Spirituosi acidi, austeri, qui non solum memorata modo acritate mala in oesophago producant, sed etiam fluida ita corrumpunt, ut præcipue systema glandulosum hinc patiat: fere semper enim in cadaveribus illorum bibaculorum, qui spiritu Juniperi vel Vini suam vitam sustentari posse credunt, & his etiam fere solis aluntur, ventriculum valde contractum, naturali multo minore capacitate præditum; & glandulas mesenterii obstructas atque induratas invenimus: eadem ergo ratione oesophagus constringi, & glandulæ huic adjacentes possunt indurari, ut harum potentiarum nocentium concursu noster Morbus producat: quemadmodum præ ceteris docuit exemplum istud Aurigæ Benthemensis infra adductum. Inter rerum non naturalium abusus referri hic debet nimia Tabaci fumigatio, quæ sui amatoribus (quidquid Nostratium multi sibi & aliis obtrudere cupiant) certissime plura damna, quam emolumenta, profert: in illis enim, qui salivam, ob irritationem glandularum hanc fecernentium, copiosius in os affluentem, continuo excernunt, privatur Corpus humore ad masticationem, deglutitionem & concoctionem valde necessario: in iis autem, qui salivam hanc fumo mixtam deglutiunt, acritate, qua inepta fit ad munera sua peragenda, variis modis nocet, rodit tunicas, obturat vasorum exhalantium oscula, exsiccat partes internas, & in insuetis systema nervosum ita turbat, ut veneni effecta ab hisce deliciis prima

vice gustatis experiantur, quæ & in assuetis non plane cessant, licet mitiora. Præterea accedit huc, quod, dum de siccitate oris & excoriatione faucium conqueruntur, convivæ remedium quærant in proverbio *ore vinoso bene fumatur*: repetitur hoc sæpius, utuntur sæpe vino crudo, imprimis rubro austero, strenue sua pocula hauriunt, ut abluantur partes exsiccatæ & aridæ fauces reficiantur, dum suo damno sæpius postea experiantur, quod hoc „ *in accensis ignibus ignis erat*.

Porro hic recenseri debent Corpora heterogenea deglutita, mole vel acritate nociva, quorum ergo nonnulla hærent in oesophago, & obturant canalem, ita, ut cita insequatur suffocatio, nisi apta instituta medendi ratione, sive per remedia, sive per instrumenta chirurgica educatur hostis: alia apicibus suis sese tunicis infigunt, easque violenter atterunt, lædunt, pungunt, rodunt, inflammant, imo & perforant nonnumquam, imprimis si accedat fortior fibrarum ad sensum molesti & præternaturalis stimuli contractio: qualis etiam persæpe metuendus a violentis remediis emeticis propinatis, aut ab applicatione instrumentorum propellentium, in quorum itaque usu summa requiritur prudentia, & plerumque palliando & expectando certius tutiusque medela affertur, quam nimia sedulitate multa agitando, trudendo, propellendo.

§. VI.

Evacuaciones solitæ suppressæ ad nostrum Morbum generandum multum faciunt, imprimis Mensium, Hæmorrhoidumque: hinc enim sæpe fiunt congestiones & stagnationes humorum particulares; quod dum ad alias partes fieri quotidiana observatio docet, non est, cur negemus fieri ad Gulam.

Perspirabilis si supprimatur materies, fieri quoque potest, ut oriantur obstructiones in glandulis ipsius oesophagi vel ei adjacentibus, ipsive ejus parietibus & organis vicinis, quæ aliquando sunt pertinaces, & in ipsas indurationes indissolubiles abeunt (a). Anno 1780. die 12. Aprilis vidi Foeminam Frisiacam triginta novem annorum, quæ per totam vitam prospera usa erat valetudine, (sed quinque fanis infantibus gaudens, filiam suam natu majorem sexdecim annorum, ex suppressione mensium, deglutitione impedita laborantem, anno præterito e vivis raptam retulit,) ipsa elapso tunc dimidio anno magnum subierat frigus, post quod sentiebat difficilem alimentorum in ventriculum descensum: resistantia, quæ iter ingerendorum retardabat, erat prope cardiam, & sensim major evadebat ac molestior. A Chirurgo quodam auxilium petiit, qui mali cau-
sam

(a) Conf. SWIETEN Comment. T. II. pag. 647.

ſam derivabat a muco tenaci obſidente ventriculi orificium, & ideo præſcripſit vomitorium, poſt cujus aſſumptionem juſſit, ut ægrota ingereret ingentem quantiatem aquæ tepidæ: conſilium hoc in uſum fuit vocatum, ſed ſine optato eventu; cum nauſea enim oriebantur inſignes anxietates circa præcordia, & parum ingeſtæ aquæ evacuari potuit, licet ventriculus ſæpius convelleretur. Ab hocce Viro ejuſque medicamenti ergo nullum ſolamen accipiens pro tempore ſeſe fato ſuo tradidit: increſcentibus vero moleſtiis in aſſumptione alimentorum, uſa fuit conſilio vel Vetulæ vel Medicaſtri (perinde eſt utrum hominum genus fuerit, utrumque enim Medecinae peſtis eſt:) hoc conſilium conſiſtebat in eo, ut aliquoties de die aſſumeret doſin certam Spiritus Juniperi amari: Quod remedium, dicam potius venennm in hoc caſu, ultra quatuordecim dies continua- vit, maximo cum ſuo detrimento, nam inde malum ita incre- vit, ut jam in miſerrimam redacta eſſet conditionem, ſic ut omnibus ſolidis iter jam penitus denegaretur, imo lac dulce vel juſculum tenue ſæpius hæreret ad obſtaculum, & cum muco te- naci redire cogeret, aliquando tamen ſine multa moleſtia tran- ſiret in ventriculum: habitus Corporis jam valde macilentus erat, vexabatur ſubinde anxietatibus circa pectus & doloribus ad cardiam, etiamſi nulla conamina perficeret ad ingerendum ci- bum: menſes ipſi regulariter, ſed parce, fluebant, alvus erat clauſa, pulſus bonus, reſpiratio ſatis bene etiam peragebatur.

Menſe Aprili ad incitas fere redacta conſilium tandem rationalis cujuſdam Medici ſumſit, qui cauſam mali in induratione cardiæ ponens, poſt infauſtam factam prognofin, præſcripſit diætam tenuem, eupeptam & euchymam, cautelam a refrigerio, & medicamenta reſolventia nonnulla, ſed, uti facile erat prævidere, nimis ſero, quum paucos poſt dies patrios lares repens, apud ſuos brevi mortua ſit. Patet in hoc caſu, probabiliter refrigerium nimium fuiſſe cauſam perſpirationis ſuppreſſæ atque repulſionis & ſtagnationis humorum acrium ad hæc partes; & videtur quoque verofiſmile, ſi hæc Ægrotæ in initio mali ad idoneum confugiſſet Medicum, quod forſan in ſanitatem potuiſſet reſtitui; dum, poſt imprudentem uſum vomitorii, atque nocivam aſſumptionem ſpiritus Juniperi ad peſſimum ſtatum jam delata fuerit, priuſquam juſtam medelam quæſiverit aut experta fuerit: quod frequentiffime fieri in hoc morbo, merito querentes audimus Præcticos, ad quos dum ſero nimis accedunt ægri plerumque etiam

Sero Medecina paratur!

§. V I I .

Oeſophagi Inflammationem anguſtiam cavi ejus producere poſſe certum eſt, adſunt enim tenſio & tumor partium præternaturalis, præterea dolor immanis blandiſſimorum etiam aſſum-

ti-

tionem non fert, ad quævis deglutiendi conamina auctus, ita ut ad ipsius salivæ, etiam vel blandissimi olei olivarum adtactum spasmi exoriantur dolorifici admodum. Si in abscessum abeat inflammatio, donec rumpatur, hujus mole sæpe penitus clauditur, sic Clar. VAN DOEVEREN mecum communicavit, se Groningæ vidisse dysphagiam lethalem a collectione puris inter spinæ vertebrarum corpora atque inferiorem pharyngis superioremque oesophagi partem: non raro autem fit, ut ea in indurationem terminetur, unde fibrarum inertia atque ineptitudo ad propellendum id, quod debet ingeri, incrassatio parietum, concretio parietum inter se vel cum adjacentibus partibus, quibus fieri potest, ut (vita sub multis miseriis per aliquod tempus protracta) tota substantia tunicarum oesophagi degeneret, exedatur, imo & perforetur.

Licet morbus ille rarius occurrat, ejusque pertractatio forte ideo ab omnibus fere Systematicis sit omiffa, vel ubi de angina inflammatoria agunt, in transitu de eo mentionem faciunt (a), inflammationem tamen veram in Oesophago oriri posse, talesque post se relinquere sequelas, non tantum a priori ex magno nervorum vasorumque numero, quibus instructa hæc pars est, & ex violentissimis ac frequentibus occasionalibus, quibus

ex-

(a) Vid. SWIETEN Commentariorum ad BOERH. aphorismos T. II. pag. 662.

exposita est, causis evincitur; sed etiam experientia omne de hujus rei veritate dubium tollit, quum a GALENO non modo jam descripta sit (a) aliique ex professo de eo egerint, (b) sed & fide dignissimo Præceptoris VAN DOEVEREN testimonio mihi constet, quater sibi hanc inflammationem occurrissè, scilicet bis Groningæ semel in Viro & semel in Foemina, & toties Lugduni Batavorum; in Foemina gravida hoc morbo correpta, itidemque in alia: quas copiosa V: S. & aliis, quæ requirebantur, antiphlogisticis omnes in sanitatem restituit, & ita quidem ut ea, quæ gravida erat, apto partus tempore sanum pepererit infantem. Memini, me ipsum ante aliquot annos, postquam Fratri carissimo scarlatina febre maligna exstincto, perpetuo adstiteram, inflammatione in faucibus loco magis inferiora versus, quam qui in angina inflammatoria occupatur correptum esse, comitantibus dolore acerrimo, febre continua acuta cum delirio fatis valido, dum plenarie eram privatus potentia nixum degluttonis edendi: abibat malum hoc in suppurationem, ita, ut abscessus formatus doloris quidem ac febris afferret remissionem, sed omnium æque potulentorum ac esculentorum transitum impediret: rupto autem eo, & eructata magna puris quantitate, sensim sensimque pristinum oesophagus recuper-

(a) *Lib. V. de locis affectis pag. 691 & 692.*

(b) *Vid. N. HONKOOP Dissert. de infl. oesophagi.*

peravit vigorem, quo & adhucdum lætus gaudeo (a). Non autem semper ita felicibus nobis esse licet, talis enim abscessus sæpe aliam sibi quærit viam, ac perforat tunicas oesophagi, ita ut exteriora versus rumpatur; vel, quod frequentius fit, abit in indurationes indissolubiles, scirrhosas, ipsamve gangrænam: & licet talis abscessus feliciter rumpatur, atque materies purulenta evacuetur per os, fieri tamen potest, ut apertura factæ remaneant, aut cicatrices majores formentur, quæ viam quodammodo primo angustant, deinde autem perpetua assumtorum irritatione increfcant, & plenariam tandem producant obturationem canalis ad vitam adeo necessarii. Ubi a sola sensilitate nimia post hunc morbum remanente transitus alimentorum negari quoque aliquando observatum est (b).

Excoriationes internæ tunicæ vel a decidente crusta apthosa (c) (quod sæpius fit,) vel à defectu mucis viam lubricantis, vel ab ingestis nimia mole, scabritie, fervore, rosione, austeritate aut acritate peccantibus productæ, similia possunt præstare effecta.

Spasnum diuturnum depulsionem ciborum impossibilem reddere posse, nemo dubitabit, qui modo observavit, quam dif-

fi-

(a) Conf. Obs. quæ invenitur similis apud ST. V. D. WIEL *Obs.* 25. *Tom.* 1.

(b) Vid. Cl. COUCH *Oper. Chir.* T. 2. p. 108.

(c) Vid. *Ibid.*

ficile fit, foeminis hyftericis in paroxyfino remedia exhibere, propter validam, quæ tunc locum habet, oefophagi conſtrictionem, tam vehementem, ut longo etiam poſt paroxyſmum tempore de ſenſu globi in faucibus hærentis conquerantur: Aſſumptio liquidorum in Hydrophobia correptis videtur propter eandem inprimis cauſam nullatenus admitti (a). Exſtant etiam obſervationes ſpaſmorum oefophagi diuturnorum, quæ viam alimentis verſus ventriculum præcludunt (b). Clariffimus Præceptor N. G. OOSTERDYK in Prælectionibus Practicis de morbis oefophagi agens nobiſcum communicavit, ſe viſiſſe talem oefophagi ſpaſmum duodecim dies durantem ſine aliqua remiſſione. Novi virginem, quæ aliquando abſque prægreſſa manifeſta cauſa nihil, aliquando ſumma cum prudentia blandiora & modico calore prædita, tranſmittere per oefophagum poteſt, aliquando autem in comedendis acrioribus alimentis etiamque calidioribus aromaticis nullam difficultatem ſentit.

Contrarium huic recensendum vitium, ſcilicet Atoniam & paralyſin fibrarum muſcularium oefophagi tunicam conſtituentium, Veteres jam deſcripſerunt: Clariffimus J. FREIND in

Hi-

(a) Vid. H. RIDLEY *Obſ.* p. 117.

(b) Vid. *Medical Eſſays and Obſ. of Edinburg T. 1. Obſ.* 28. ZIMMERMANN in *Actis Helvet. Tom. 2. p. 94.* & alibi: conf. Cl. SAUVAGESII *Dyſphagiæ Spec.* 1, 2 & 9. in *Noſol. Meth. Tom. 2. p. 78, 79, 81.*

Historia Medicinæ (a) scripsit, illa, quæ ab Arabe AVENZOAR dicto dicuntur de Gulæ relaxatione aut interclusione, ex qua sequitur alimenta devorandi impotentia, nova esse, neque a Græcis aut Arabibus ullo modo explicita: quod tamen falsum esse, patet ex tractatu Clarissimi VANGEUNS (b), qui perhibuit hocce vitium a GALENO jam observatum fuisse. Hoc autem vitium diversimode nostram causam proximam producere potest, id est vel collapsu parietum ad se invicem, unde aliquando fit, ut solida pondere suo obstaculum hoc superent atque propria gravitate descendant, ubi fluida, quæ leviora sunt, redire coguntur, quales Observationes a FABRICIO HILDANO, BALLONIO, aliisque captæ apud SCHURIGHIUM (c) fatis copiose recensentur: quibuscum conferri merentur, quæ de angina convulsiva agens, SWIETENIUS memorat (d), vel & alio modo nostrum morbum producere potest; existat nimirum Observatio oesophagi, cujus inferior pars non tantum erat collapsa, sed etiam a superiore parte in faccum alimenta retinentem relaxata ita comprimebatur, ut tota via esset intercepta atque occlusa (e).

Re-

(a) Vid. Operum T. 3. p. 249.

(b) Act. Harlem. Tom. XI. p. 27.

(c) In Chylologia Hist. Medica Cap. 5. §. 10 & 11. p. 250. & seqq.

(d) Vid. Comment. Tom. II. pag. 702.

(e) Vid. Medical Essays and Observ. vol. 3. §. 10. cf. VAN GEUNS p. 90.

Recensendæ quoque hic sunt quæcumque ipsius substantiæ oesophagi degeneraciones scirrhosæ, carcinomatosæ aliæque: talis oesophagi morbofi inspectionem mihi benevole concessit æstumatissimus Præceptor E. SANDIFORT: nimirum erat gula ex hominis adulti, impotentia deglutiendi defuncti, cadavere diffecta; in vivente, quod deglutiebat, hæsit circa ventriculum & redibat in os cum spuma: in præparato oesophago & per longitudinem secto apparebant parietes solito crassiores atque indurati, & tota interna substantia videbatur degenerata in tumorem oblongum scirrhosum inæquabilem, tubi capacitatem penitus delentem. Quæ observatio similitudinem quandam habet cum observatione nostra ultima, in eo tamen oesophago, nisi memoria fallor, degeneratio non tam insignis erat, neque tam complicata obstacula ac in nostra (a). Imò exstat observatio oesophagi adeo degenerati, ut sectione cadaveris, impotentia alimenta etiam liquida versus ventriculum depellendi defuncti, inveniretur tota ipsius substantia mutata in massam tenacem viscidam atque putridam coloris fusci (b).

Non incongruum fore duco huc raram observationem conferre, à Doct. GRASHUIS cum Academia Cæsarea N. C. (c)

com-

(a) Vid. Obs. ult. Tab. 7.

(b) Vid. *the Monthly Review* for November 1779, seu *Vol. LXI. p. 391.*

(c) *Act. Phys. Med. Tam. IV. Obs. 73.*

communicatam, quæ mirabilem quoque a statu naturali aberrationem exhibet. De virgine agit, quæ, postquam per septem menses dirissima impeditæ alimentorum Depulsionis symptomatica passa fuerat, tandem placide exspiravit, in cujus oesophago variæ & tam singulares occurrebant degeneraciones, ut operæ pretium sit anatomiam ejus ex Actis desumptam hic adjungere. „ Integumentis dissectis & elevato sternō, pulmones omnino naturales conspiciebantur, nisi quod hinc & inde maculæ purpureæ apparerent, quasi sanguine congrumato infartæ: nusquam pleuræ adhærebant, vel ullō modo erant concretæ; cor sanum erat & naturali simile; in medio pectore aliqua quidem induratio sentiebatur, ad latus & dorsum tendens, juxta corpora vertebrarum, nondum autem peculiare corpus intumescens; separabatur pulmo sinister paulo magis ab ejus vasis & partibus contiguis simul cum aspera arteria, ut oesophagus nudus oculo adpareret: hæcenus, autem nihil observari poterat, nisi quod Oesophagus circa medietatem pectoris præternaturaliter amplificatus videbatur, & quo ad tactum durus, maxime versus latus sinistrum. Ipso tandem parva incisione aperto oesophago, statim exiit sanguis coagulatus, huncque remotum, statim sanguinolenta & ichorosa materies excipiebat, magna in copia; Oesophagi membranæ nunc instar digiti minoris crassæ videbantur. Digitus intra factum foramen inmissus offendeat durum quoddam & carnosum tuberculum,

posteriori parti oesophagi non solum adnexum, sed etiam firmiter affixum corporibus vertebrarum, a cujus latere inferius alterum simile aderat: digito circumquaque converso a dextro oesophagi latere magna quasi spelunca inveniebatur, ovi anserini magnitudinis, quo loco tunicae valde tenues erant, inferius naturalis erat magnitudinis & capacitatis; idem autem magis dissectus ad longitudinem quatuor circiter pollicum ejus erat crassitiei, ut antea dictus, durus, insuper & callosus fere albicantis coloris; hæc durities oblique juxta corpora vertebrarum ad earundem partem posticam pergebat: inter oesophagum & vertebrae porro hærebant carunculæ multæ, quæ sanguinem fundebant, quando separabatur oesophagus a vertebris; qui ibidem loci firmiter spinæ adhærebat.”

Nec inutile erit, quoniam in antea memoratis Commentationibus Actorum Harlemensium adduci nondum potuit, adduxisse Observationem de Viro fame consumto ab ossæ oesophagi angustia, quam postea descripsit Cl. J. D. METZGER (a). Laborabat Auriga Celsiss. Comitis Benthem. ex abusu spirituosorum angustatione oesophagi, ita ut solidi cibi descendere non possent; pergebat adhuc in hisce utendis contra consilium sui Medici, donec lecto affixus emaciatum ac debi-

(a) Vid. ejus *Abversar. Med. Vol. I. p. 175.* Traj. ad Mosam. 1774. ed.

Unable to display this page

Unable to display this page

cum terra effervescentem, atque candidum (*vernis*) tabulæ, in quam forte illa effundebatur, derodentem: qui etiam Auditoribus narravit, se in homine morbo nigro laborante observasse atrabiliarium materiem vomitu rejectam adeo acidam, ut dentes roderet, & stannæ matulæ, in quam eructabatur, fundum macula alba inficeret, veluti ab acidis corrodentibus fieri solet. Talis certe, austeræ acidæque acrimoniæ effectum ad Dysphagiam producendum multum posse, nemo negabit. Dum etiam talis acrimonia in ventriculo ipso ejusque inferiore parte non minus ac superiore & in oesophago suos fatales edit effectus, & ita cibos & potus ad ventriculum usque quidem pervenire finit, sed transitum ad duodenum iis præcludit, & violentissimos vomitus atque anxietates & tandem atrophiam causat, quales observationes quidem ad manus sunt, quas autem hic non adducam, quum sequenti fasciculo speciatim, de pylori affectibus morbofis agere animus sit.

Hepar inflammatum etiam singultus difficillimi atque pertinacissimæ oesophagi constrictiones sæpe concomitantur; vel & si hujus visceris sinister lobus induretur, vel mole increseat quavis de causa, hic sua compressione iter assumendis præcludere potest (a): quod & facit Diaphragma, si laboret similibus modo memoratis malis, vel si fortiter constringatur.

Pul-

(a) Vid. MORGAGNE de Sed. & Caus. Morb. Ep. XXVIII. §. 17.

Pulmones vario modo morbose constituti, non solum comprimendo, sed etiam, propter arctam contiguitatem, cum oesophago concresecendo, vel morbosam, quam induerunt constitutionem ei communicando, ad producendum nostrum morbum conferre videntur, uti ex HAENII observationibus (a) & Casu a nobis allato concludi potest (b). Inter partes adjacentes oesophago difficultatem creare laryngem posse expertus sum in juvene gibboso, cujus larynx contra quorumvis emollientium atque resolventium applicationem ossream induebat naturam atque oesophagum totum lente claudebat; symptomata dysphagiæ comitabantur, anxietates cum angustia incrementales, dolores acutissimi in parte affecta, forte ab ossificationibus irregularibus a postica parte quæ oesophagum pungentes convellebant, lenta glandularum colli intumescencia, tensiones utriusque colli & capitis lateris dolorifici; quantitas muci non adeo magna erat, quæ excernebatur ac in aliis casibus, respiratio difficilis ex gibbositate jam inveterata emaciationi notabili adjuncta, mortem acceleravit. Examen anatomicum cadaveris a consanguineis impediatur.

Frequentissime vero omnium partium adjacentium peccant

Glan-

(a) ANT. DE HAEN *Tract. cit. p. II.*

(b) Vid. *infra Cap. VII. Obs. I.*

Glandulæ oesophagi conglobatæ (*a*), atque Vesalianæ; harum indurationes & præternaturale incrementum sæpius quam aliæ causæ nostrum morbum producunt, uti plurima docent observata. Quandoque tamen & alia corpora glandulosa oesophago adjacentia tumore & induratione tali peccant: sic in duabus Figuris, quas delineandas curavi, & in penultima hujus opusculi tabula apposui, adfuit glandulæ talis morbofa magnitudo: in adultæ nempe Fœminæ oesophago, ille tumor, qui infra glandulam thyrioideam oesophago adjacet (Tab. VI. Fig. I & II. *gg**), videtur nil aliud esse, nisi glandula conglobata in præternaturalem molem aucta; dum alter tumor, qui in juniore corpore ad divisionem arteriæ asperæ apparet (Tab. VI. Fig. IV & V. *d*.) videtur ex Vesalianis esse, propter locum, quem occupat, & quia nonnullæ aliæ hujus generis, minores tamen, a statu naturali aberraverant: Quæ observatio non absimilis TULPIANÆ, quæ glandulas asperæ arteriæ accumbentes morbofas exhibet (*b*). Quidquid sit, ex hisce figuris saltem patet, hæc glandulas posse indurari, mole augeri, oesophagum comprimere, atque lethalem Dysphagiam producere.

Porro inter has partes adjacentes numeramus Aörtam, quæ

VO-

(*a*) Vid. HALLERUM *Elem. Phys.* T. I. p. 139. & *seqq.* & T. III. p. 150. & 151. cf. autem inpr. de hisce cl. VAN GEUNS *l. c.* p. 64.

(*b*) *Obs. Med.* L. I. *Obs.* 44.

volumine aucta, uti in aneurysmatibus fit, adjacentis oesophagi actionem non potest non turbare. Quod non mirum videbitur, si quis arctam viciniam harum partium considerat, dum (quod miror) ab auctoribus, qui aortæ aneurysmata in thorace obvia descripserunt; raro de dysphagia ut symptomate hujus vitii mentio fit, dum tamen aliquando pro nostri morbi causa descriptum est (a) ego ipse observavi aneurysma magnum magnæ arteriæ in abdomine, quod tanta incommoda in ventriculo, liene & rene sinistro effecit, ut inde facile colligi posset, quod si hoc idem in superiore parte locum habuisset, certo certius oesophago penitus clauso lethalis dysphagiæ causa exstitisset: hujus autem observationis latior descriptio cum delineatione partium in posterum sequetur.

Quascunque pectoris partes, degeneratione & induratione correptas, oesophagum ita comprimere & angustare posse, facile quilibet agnosceat, qui attente legerit effectus Steatomatis istius, quod in Ill. Comitibus S. Albani cadavere invenit & descripsit sæculi nostri & Academiae Leidensis ornamentum BOERHAVIUS (b). Thymi glandulæ indurationem posse nonnunquam etiam Dysphagiæ ansam dare, patet ex observationibus, quas
in

(a) Talis observatio exstat in *Hist. Acad. reg. scient. Paris. anni 1700. p. 178.* & apud MORGAGN. *l. c. Ep. XVIII. §. 22.*

(b) *V. Atrocis Morbi Hist. alt.*

in elaboratissimo suo Commentario, qui præmium Societatis Harlemensis reportavit, adduxit Clar. VAN GEUNS (a). Pericardium intus contentis expansum oesophagum quoque ita afficere posse, patuit mihi in cadavere Juvenis 20 circiter annorum, quod ante aliquod tempus dissecai, & cuius Historiam Anatomicam ad calcem Dissertationis tertia Observatione addidi.

Spinæ incurvationem raro ad tantum procedere gradum, ut hinc cibi per oesophagum descendere non possint credimus quidem, attamen incurvatio illa non parum contribuit ad majorem ciborum vel potuum fervidorum, gelidorum, asperorum, austerorum, acrium, scabrorum similiumque allisionem, & attritum, ad parietum oesophagi latera; adeoque mali nostri initia facere & progressum promovere haud parum posse videtur. Aliquando etiam vertebrarum corpora inter se invicem coalescunt, absque incurvatione quidem spinæ, sed intermedia cartilagine degenerata in osseam naturam atque satis notabiles exostoses formante; quale specimen possideo quinque vertebrarum dorfi, absque incurvatione concretarum, in quo prominent notabiles nodi a quoque latere corporum per degeneratam in os cartilagineum producti ita, ut costas duas immobiles quoque retinuerint;

hi

(a) L. c. pag. 75.

hi nodi, si paulo magis versus anteriora locum haberent, tantæ molis sunt, ut notabiliter oesophagi actionem turbassent. Luxationem spinæ difficilem Depulsionem producere quoque posse, videtur concludendum ex GALENI loco, quem citavit SWIETENIUS (a). Certo certius ciborum transitus difficilis quoque fuit in illo homine cujus cranium coalitione atlantis, cum occipite & epistropheo rarum, adhucdum possideo, in quo distantia vertebræ superioris ab ossibus palati tam parva est, ut in depurato capite vix digitus pollex intromitti posset (b).

§. X.

Enumeratis jam Causis nostri morbi occasionalibus, quæ ex ipso oesophago vel partibus adjacentibus profluunt, recensendæ nunc illæ sunt, quæ in remotiori parte hærentes Nervosum systema ita afficiunt, ut canalus cibarii fiat angustatio. Sic observata est impedita alimentorum Depulsio a materia viscida tenaci ventriculos cerebri obfidente (c), qua fiebant aliarum partium spasticæ constrictiones & etiam oesophagi, ita ut inde

pe-

(a) *Comment. ad Aph.* BOERH. Tom. II. pag. 647.

(b) Vid. Clar. SANDIFORT: *exercitationum academ: Cap. III.* ubi hæ partes accuratissime descriptæ sunt & *Tab. III. Fig. 1.* ejusdem operis optime illustrantur.

(c) Vid. BONET. *Anat. Pract. L. 1. Sect. 13. Obs. 15.*

penitus obturaretur. J. J. WEPFERUS (*a*) observavit deglutionem impeditam ab hemicrania, WINCKLERUS (*b*) post apoplexiam: in S. N. etiam certissime hæsit illa causa Dysphagiæ moralis, nisi fuerit effectus phantasiæ vitiatæ, quam ROSINUS LENTILIUS allegat (*c*): erat nempe Foemina, quæ omnia esculenta & potulenta prompte poterat deglutire, excepta Hostia consecrata, quam, licet adhiberetur vis, ut versus ventriculum descenderet, semper revomuit.

C A P U T Q U A R T U M.

DEPULSIONIS IMPEDITÆ SYMPTOMATA ET DIAGNOSIN PROPONENS.

§. I.

Symptomata, quæ in crudelissimo hoc morbo occurrunt, non minus tristia quam gravia sunt: illa, quæ à causa proxima (*Cap. III. §. 1.*) dependent, ut plurimum inter se conveniunt;

(*a*) *Obs. Med. Pract. pag. 141.*

(*b*) Vid. WEPFERI *Hist. Apoplectit. Obs. 13. pag. 464.*

(*c*) Vid. *Ephem. Acad. Nat. Curios. Cent. 7. Obs. 61. pag. 125.*

Unable to display this page

inprimis eo tempore, quo ægri aliquid ingerere tentant, aut jam ingesserunt; emaciatur corpus, cacochymicum fit & cachecticum; omnes functiones debilitantur & languent, fames definit, & atrophica tandem mors morbum terminat. Rara fit mali eradicatio. Hæc sunt generalia symptomata, quæ constanter in omni oesophagi angustatione morbosa adfunt.

§. III.

Sunt tamen & alia, quæ dependent a varia conditione morbosa, quæ in causa est, ut oesophagi capacitas minuatur: horum autem innumera series est, & diversitas adeo magna, ut in singulis ægrotis alia atque alia occurrant. Quum ergo eorum enumeratio deberet consistere in compilatione verborum variorum Auctorum, & repetitione illorum, quæ in Casibus a me observatis notata sunt, nec non in *Cap. II.* jam sunt memorata; hisce inhærere longius nolo, ne attentione & patientia Lectoris abuti velle videar, unica tantum observatione addita, ad Diagnosin nostri morbi exhibendam transibo; Cl. Præceptor OOSTERDYK mecum communicavit, sese in Vetula, dysphagia cum febre remittente laborante, observasse Aphthas albas, copiosas, facile tamen solubiles, prægressa jam diu alvi constipatione pertinaci admodum, quæ unde originem traxerint, dubium est: forte ex cacochymia per inediam diuturnam orta.

§. IV.

§. I V.

Cognoscitur Mōrbus ex præfente difficultatis fenfu, in quadam oefophagi parte, ad propellenda alimenta; ex regurgigatione frequenti ingerendorum per os & nares; ex copiofiore folito muci in os affluxu; & ex emaciatione corporis.

Ex hifce fignis præfentibus facile pollumus concludere, adefle Depulfionem alimentorum impeditam. Utinam eorum caufæ tam facile erui pollent! fed contrarium femper locum habere, omnes, qui talibus ægris adftiterunt, dolent Medici. Aliquando quidem in collo, fi in superiori quadam parte hærent, feffe oculis vel tactu perquiri & cognofci permittunt; fæpiffime autem fomes magis inferiora verfus hæret in pectore reconditus, & attentiffimos quoque Medicos fallit, quod in Cadaverum diffectionibus (quæ tamen propter nefandam vulgi fuperftitionem a confanguineis plurimis in cafibus negantur) patet. Si autem cultro anatomico tale cadaver traditur, tunc quandoque occurrunt quædam conditiones morbofæ, de quibus, dum vivi adhuc erant ægroti, nunquam Medentes cogitaverant, aut cogitare poterant. Quid ergo in tantis rerum tenebris eft agendum? Non licet, me quidem iudice, Medico in hifce plane quiefcere, & miferos illos Mortales fuæ forti relinquare, fed oportet, ut fedulo inquiret, an ex cauffis prægreffis vel fymptomatibus præfentibus, fi non ad certam,

ad

ad probabilem saltem fomitis hujus morbi indolisque cognitionem pervenire possit, eaque forsân occasionem acquirere auxilium qualecunq̄e ipsis procurandi.

§. V.

In acutis casibus res sæpe satis clara est. Sic v. g. inflammatio ex violentissimis, qui comitantur doloribus, ex febre acuta continua præsentē, ex prægressis causis inflammationi generandæ aptis, satis facile cognosci potest. Spasmus ex causis prægressis cum producere solitis, aut imprimis ex manifestis remissionibus & exacerbationibus, debet cognosci: hæ autem in omnibus casibus, & à quibusvis causis oriundis, adesse quidem observantur, si autem a solo spasmo morbus oriatur, lucida adsunt intervalla, ita quandoque, ut pro tempore ab omnibus molestiis liberi sint ægrotantes, & nulla adsint morbosæ conditionis signa; pro tempore iterum deinde tam validas oesophagus constrictiones subeat, ut, cum anxietatibus atque doloribus, iter ab ore versus ventriculum penitus clausum sit. Si a Corpore heterogeneo deglutito, atque in tubo hærente, malum oriatur, ex narrationibus ipsius ægrotantis vel adstantium, atque exploratione ope stili balenacei sæpe certo causâ & sedes morbi inquiri potest.

§. VI.

In illis autem casibus, ubi a levibus primordiis ortus morbus est, Medicum plerumque causa latet, & quandoque etiam distingui nequaquam potest an præsens Dysphagia indurationi oesophagi ipsius, an compressioni glandularum aliarumve partium adjacentium, an paralyfi debeat adscribi; quum aliquando nulla horum morborum certa signa in vivis occurrant, ubi tamen, si cadaver examinatur, aliquando una vel altera, aliquando plures, imo quoque omnes memoratæ conditiones occurrunt.

Justam tamen habemus causam, cur credamus adesse Paralyfin muscularium oesophagi fibrarum, si fauces ad conspectum sunt pallidæ atque collapsæ. Aliquando autem, cum oculos fugit mali sedes profundior, signa petenda sunt 1° ex ætate senili, quæ, propter quotidie decrefcentem vim vitalem, quam maxime disponit ad partium musculosarum resolutiones; 2° probabile est, malum a paralyfi oriri, si prægressi sunt morbi, qui etiam in aliis partibus talem conditionem relinquunt; 3° prægressæ evacuationes majores, five nimia copia sanguis sit detractus, five alii humores copiosius, quam par est, effluerint, quorum autem omnium nimia seminis jactura plurimum facit ad hanc affectionem; 4° signum paralyfis est descensus facilior solidorum quam fluidorum.

Si

Si autem sentitur locus, quousque preveniunt, ubique remanent alimenta, absque rejectione, tunc conjecturam Sacci in oesophago formati facere licebit.

Ab oesophagi ipsius Induratione malum oriri credimus, vel a Tumoribus in eo formatis illud excitari, si 1°. tales prægressæ sunt causæ, quæ hosce generare possunt, v. g. arrosiones tunicæ internæ, inflammationes, abscessus & aliæ, de quibus antea vidimus. 2°. Si adsit ætas senilis cum universali solidorum Rigiditate, præcipue si malum incidat in subjecta, quæ dedita sunt vel antea fuerunt abufui potuum spirituosorum, acriorum aromaticorum, cum forti tabaci fumigatione, vel etiam in hominibus, qui potus aquosos & cibos fervide deglutire amant. 3°. Denique, si instrumento exploratorio firma opponitur resistentia.

Induratas glandulas denotant in nostro morbo. 1°. Temperamentum laxum pituitosum frigidum. 2°. Atrophia, quam etiam aliarum glandularum, præsertim conglobatarum, comitantur tumores. 3°. Morbi Catharrhales frequenter prægressi, quorum recidivæ minima de causa concipiuntur in dispositis, & sic facilis occasio humoribus stagnandi in suis glandulis inde nascitur. 4°. Sedes mali: quæ est vel in collo ad laryngem, vel in thorace ad divisionem asperæ arteriæ in Bronchia, vel ad locum illum, ubi Thymus in junioribus conspicitur, vel etiam ad superius ventriculi orificium; quale specimen olim in Physiolo-

gico Museo Cl. Præceptoris VANDOEVEREN servabatur: quo & reduci potest ille tumor glandulosus, in nostra Observatione I. Cap. VII. memorandus, quem exhibet Figura III. adnexæ Tabulæ 6^a. 5°. Resistentiam hoc in casu non tantam offendit instrumentum, quod ad explorationem immittitur, quam ubi oesophagus ipse induratus est: sed hoc quasi monticulum superfcandit, & ultra obstaculum protrusum facile penetrat versus inferiora, hinc etiam, quando malum nondum ad maximum gradum progressum est, percipitur sensus quasi lateraliter juxta oesophogi parietem descenderent alimenta. 6°. Probabilitatem maximam, oesophagum ab adjacentibus glandulis comprimi, petimus ex eo, quod Cacoehymia hæc obstructions etiam in aliis, quæ visui sese præbent, partibus producens, in corpore præfens sit, qualis est strumosa, rhachitica, cancerosa, & similibus.

Alia mala adjacentium partium v, g. Aörtæ aneurysmata, Pulmonum vitia, morbi Hepatis, Diaphragmatis aliorumque organorum varii, ex propriis sibi signis debent cognosci, quæ, dum in omnibus Practicorumere Systematibus enumerantur, nostra repetitione non indigent.

Quando malum valde complicatum est, signa solent esse adeo confusa, ut ex hisce nihil certi Medico concludere liceat: & plerumque quidem res sese ita habet, saltem in pluribus Ægrotantibus, quos hoc morbo laborantes vidi, nunquam cer-

ta,

ta, hanc vel illam conditionem morbosam præsentem indicantia, signa me vidisse memini.

CAPUT QUINTUM.

MORBI DYSRHAGIÆ PROGNOSIN SISTENS.

§. I.

Prognosis consistit in sequentibus. Dysphagia Morbus in genere est periculosissimus, rarissime sanationem, aliquando palliationem admittens, ut plurimum autem in longum protractus lenta morte terminatur (a).

Sunt autem gradus in periculo pro diversitate atque gradu causæ constituentis diversi: dantur enim causæ, quæ certam producunt inevitabilemque mortem; dantur, quæ licet non quidem possint sanari, tamen, si recte tractentur, vitam non destruunt; possunt etiam adesse tales causæ, quæ, minori pertinacia atque periculo stipata, jubent, ut non omnem sanationis spem abjiciamus. Videamus breviter de singulis.

§. II.

(a) Conf. Cap. II.

§. I I.

Lethalem eventum prædicere debemus 1°. Si malum oriatur ab oesophagi partiumve adjacentium scirrhusa Induratione; hæc enim certo non auscultat resolventibus remediis: saltem nostris in regionibus plurimi Medici atque Chirurgi testantur, se in vero scirrhuso nunquam à resolventibus, licet fortioribus, remediis, tales effectus vidisse, quales nonnulli de iis scribunt. Steatomata in pectore certius quoque, & sine ullo dubio, huc spectant. 2°. Neque curari morbus potest, si oritur ab Excrecentiis fungosis vel carcinomatosis in cavo oesophagi, de die enim in diem talis causa in pejus ruet, donec clauso penitus tubo, mors diu expectata insequatur. 3°. Idem periculum adest, si Spina dorfi adeo sit incurvata, ut hujus angulus parietes oesophagi ad se invicem comprimant, aliudve ejusdem vitium Dysphagiam producat. 4°. Aneurysma magnæ arteriæ dysphagiam producens raro finit, ut in longum potrahatur, sed sæpius cito, semper certo, interficit afflictum hominem. 5°. Lethalem eventum declarare possumus, si oritur morbus a callosa oris ventriculi induratione, quod malum frequentissimum esse patuit ex Auctoribus supra citatis (a).

6°. Fa-

(a) Vid. etiam cl. VAN GEUNS *l. c. p.* 68. 123.

6°. Fatum lethale est, si via ciborum per talem præcludatur Saccum, qualem Bristoliensis Medicus LUDLOW observavit & antea citavimus ex actis Medicorum Londinensium (a).

7°. A posteriore concludere licet, in complicatione illa malorum, quam in Foemina illa, cujus morbum observavi, inque *Cap. VII.* describam, similibusve, nullam sanationem locum habere posse, quæcumque etiam adhibeantur remedia.

§. III.

Morbus diu potest perferri atque tollerabilior reddi ægris & palliari, si atonia vel paralyfis fibrarum oesophagi muscularium impedit, quo minus rite peragatur deglutitio: si enim neque stimulo remediorum roborantium neque electrico possimus prodesse, habemus instrumenta, quibus protrudere vel injicere possumus sat magnam alimentaris materiæ quantitatem, ut vita sustentari possit. Nec dubitari potest, quin dictarum antea causarum nostri morbi variæ sint, quæ possint lente procedere, aut ab idoneis remediis ita corrigi, ut per annos durent: qualia exempla varia exstant in Commentario sæpe memorato cl. VAN GEUNS, & quidem speciatim illa observatio,

quam

(a) Vid. *Cap. III. §. V.*

quam ei suppeditavit doct. STINSTRA, de Foemina quinquagenaria, topica, ut videtur, ulceratione laborante (a). In pigritia fibrarum oesophagi ab incipiente rigiditate haud parum valere poterunt resolventia, diluentia, emollientia, similiave remedia.

§. I V.

Non autem semper spem radicalis sanationis abjici omnem debere, patet exinde, quod possint adesse causæ minori progressu, violentia & pertinacia præditæ, quæ sanationem quandoque admittunt, nam sublatis causis tolli etiam effecta poterunt. Sic v. g. sanabile malum est, 1º. Si oriatur ab Inflammatione, novimus enim, omnis partis inflammationem, si in optabilem abeat resolutionem, imo etiam si suppuratione facta abscessum formet, sanari adhucdum posse; idque uti ratio docet, ita & experientia confirmat. 2º. Si oriatur morbus a spastica oesophagi, cardiæ, vel diaphragmatis Constrictione, sanari quoque poterit: ita tamen, ut prudentissime sit cavendum etiam à levissimis occasionalibus causis, ne recidiva concipiatur; quod fati cito fit. 3º. Sanabile quoque malum est, si a non insanabili plane Intumescencia glandularum in collo

ja-

(a) Vid. *Acta Harlemens.* Tom. XI. pag. 166.

jacentium oesophagus comprimatur; hæc enim tum interno-
rum remediorum ope, tum applicatione cataplasmatum vel em-
plastrum resolventis, frequenter & fere quotidie tolli solet, nec
tollere certe omnino respuet, ubi compressio superioris partis
oesophagi ab ea excitatur. 4°. Sanationis spem habemus, si
adfit talis oesophagi, vel glandularum, vel viscerum, alio-
rumve organorum adjacentium obstructio, induratio, aliave
comprimens oesophagum affectio, quæ non fit indolis scirrho-
sæ, & resolutionem ex sua natura admittat. Videmus enim,
aliarum partium musculosarum ac glandulosarum indurationes
resolvi posse ope remediorum resolventium, uti sunt succus
Cicutæ, Antimoniata, Mercurialia, Gummi ferulacea, Aqua
marina, Extracta amara &c. (a), quæ in hisce casibus adhi-
beri sequente Cap. apparebit. Sic in Infante ex pertinaci aci-
do ventriculi valde emaciata, ac duro ventris tumore cum ma-
nifestis mesentericarum glandularum indurationibus laborante,
bilem animale cum Syr. Cichorei tanto cum effectu adhibui,
ut, quæ ex inedia morituræ speciem referebat, puellula brevi
tempore perfecte sana fit reddita, & habitus corporis ejus ita
fit mutatus, ut jam multa pinguedine niteat. Cum autem
adesse possint indurationes glandularum oesophago adjacentium,
quæ

(a) Vid. *Acta Harlem.* Tom. XI. pag. 112. & seqq. & pag. 231.

quæ ejusdem sunt indolis, sequitur, quod hisce in casibus a remediis resolventibus tempestive adhibitis idem expectare liceat. 5°. Tandem sanari poterit oesophagi obturatio, si producat a Corpore heterogeneo deglutito, & accedat statim Chirurgus dexter, qui pro ratione conveniente illud ulterius in ventriculum propellat vel extrahat sursum.

CAPUT SEXTUM.

DE CURATIONE DEPULSIONIS ALIMENTORUM IMPEDITÆ.

§. I.

Medicus ad sanandum Dysphagiæ morbum vocatus in omni Ægrotante nec potest nec debet eodem procedere modo, sed diversimode agendum ipsi est, prout varia constitutio corporis, morbi duratio, symptomatum numerus & violentia, causarum diversitas, virium ratio, aliæve accidentales conditiones postulabunt. Statuimus autem, ne omnium illorum Indicationum examine in nimium extendatur hoc Caput, in omnibus in genere Curam sequentibus Indicationibus absolvi posse, ita ut nunc hæc, nunc illa vel altera, in Ægrotis adhibeatur.

Ia. Ju-

I^a. Jubet ut tollatur *Causa Depulsionis alimentorum impeditæ proxima*; II^a. Ut, si non possit hæc tolli, mali progressus prohibeatur, & corporis vires sustententur; III^a. Ut symptomata molesta & urgentia mitigentur, & *Vita*, quamdiu fieri Arte potest, conservetur.

§. I I.

Primæ Indicationi satisficit, si removeantur causæ remotæ angustationem oesophagi nimiam producentes: quum autem hæc admodum sint diversæ, diversa quoque requiritur medendi methodus ut spartam nanciscamur: quem in finem in hac §. breviter hæc exponam, quatenus accommodari possint ad varias istas *Dysphagiæ* species, quas in ultima §. Cap. V. vidimus non omni sanationis spe destitui. Quum vero ab Auctoribus antea laudatis hæc res sedulitate & accuratione magna fuerit tractata, B. L. a me non multa expectabit, quæ eorum laboribus adjici possint, & brevitatem me amplexum fuisse, facile excusabit.

A.) Si ab Inflammatione oesophagi angustia producat, antiphlogistica tota cura efficit debet, modo ne talia adhibeantur, quæ directe parti affectæ applicata suo stimulo nocent, quare nitrosa, acida, salina, in aliis inflammationibus tam utilia, hic interne non possunt in usum vocari. Verum post venæsectio-

84 G E N E R A L I S D E S C R I P T I O.

nes in brachio, pro intensitate inflammationis atque constitutione ægrotantis, audacter repetitas, conveniunt illa, quæ diluunt, demulcent, humectant & sensilitatem affectæ partis moderant, uti sunt Linctus, Decocta, Julapia mucilaginosa & leniter refrigerantia: quum autem sæpius fiat, ut nulla penitus medicamenta ingerere possint ægrotantes, in externis remediis solamen quærere debemus, inter quæ potissimum conveniunt Cataplasmata emollientia & resolventia dorso applicata, ad illum locum, ubi dolor sentitur, vel Fomenta aut Emplastra eidem scopo inservientia. Si autem occasio sit instituendi Balneum calidum totius corporis, capite excepto, nullum scopo melius respondens, quam hoc, putaverim remedium; aperiuntur enim ejus efficacia pori inhalantes, humores diluuntur, & resolvuntur spasticæ quarumcumque partium constrictiones. Si autem huic non datur aptus instituendi locus, per Clysmata diluentia, resolventia, saponacea idem præstare conabimur, quæ tum etiam primario conducent, quando, propter summam Oesophagi inflammationis sensilitatem, nulla, vel non sufficientia, ingeri poterunt Remedia Antiphlogistica. Sed omnibus hisce absque successu tentatis, Vesicatorium in usum vocandum est, & ad dorsum applicandum, ut hoc vi suâ resolvente ac revellente idem præstet ac in aliis inflammationibus internis, in quibus salutare suos effectus toties exseruisse observatum est Practicis non nimium meticulosis & male prudentibus.

Si-

Sique hæc omnia nihil juvent, & ad Suppurationem inflammatio transeat, quod ex remittentibus quodammodo febre atque dolore, & permanente (si non aucto) angustationis sensu, cognoscitur, omnia conveniunt, quæ ad maturationem atque rupturam abscessus aliquid conferre possunt. Ubi ruptus fuerit abscessus, & pus ex corpore eliminatum, in id laborandum est, ut ulcus curetur: interim quoque spasmi, pro quorum majore vel minore efficacia etiam dysphagia gradu multum differt, compefcantur talibus remediis, quæ illis opponi solent, adjunctis simul, quæ ulcus depurant, & ad ejus consolidationem faciunt. Communicavit mecum Celeb. OOSTERDYK, sese in tali casu cum successu exhibuisse Mixturam anodynam & subadstringentem sequentem in paroxysmo, ℞. *Aquæ Naphæ* ℥ ij. *Tinct. Croci* ʒss. *Laud. pur.* gr. j. *Mell. Rosacei* ʒ iij. M. subinde ad parvum cochlearculum assumendam; & extra paroxysmum exhibebatur sequens remedium, ℞. *Mell. Rosac.* ʒjss. *Gumm. Arab.* ʒj. *Myrrh. Elect.* ʒj. *Cort. Peruv. Elect.* ʒ iij. *Syr. Rosar. rubr.* q. s. M. fiat Electuarium accurate mixtum, cujus omni hora, vel quovis bihorio, parvum cochlearculum assumi debebat.

Si vero exitus Inflammationis fuerit in Indurationem, multumoliri non debemus, ne absque fructu ægris plus incommodi & noxæ quam emolumenti afferamus: sed emollientibus atque humectantibus progressui mali istius prospiciendum est, caven-

do fedulo ab omnibus calidis, acribus, stimulantibus, adstringentibus, frigidis, gelidis, quæ affectam partem irritando facile ad callosam, scirrhosam, imo cancerosam indolem morbi producendam contribuerent.

B.) Spastica oesophagi Constrictio pertinax sæpe & curatu difficilis est impeditæ Depulsionis causa, & eo quidem frequentior, quo sensibilibior est tubi alimentaris tota substantia fibrosa admodum & nervosa, quoque ideo magis plerisque oesophagi affectibus sese ut symptoma adjungit (a). Ut hæc sanetur, tolli debent causæ, quæ spasmum produxerunt: quod pro eorum diversitate vario modo tentari debere per se patet. Cæterum ab Opiatis, Antihysteriis, Fomentis, Cataplasmatibus & similibus (b) præcipuum auxilium exspectamus: dum in plenaria præclusionione, ad qualemcumque corporis nutritionem fuggerendam, Clysmata nutriencia non sunt omittenda.

C.) Simili modo procedendum est in cura Paralyseos oesophagi: sollicitè præterea inquirendæ sunt ejus causæ, & cognitæ hæc quovis meliore modo corrigendæ, dum per stimulantia Roborantia (c), intus assumpta atque extus applicata, nec non per stimulum electricum, oesophagi pristinus tonus instaurandus

(a) Conf. Cap. II.

(b) Vid. Act. Harlem. Tom. XI. pag. 111. & 163.

(c) Vid. Act. Harlem. Tom. XI. pag. 110.

Unable to display this page

combinatio variorum illorum Resolventium laudari meretur, qualem Celeb. v. DOEVEREN in Juvene, ex hac causa depulsiōnem impeditam habente, cum successu adhibuit, scilicet Mercurium cum succo inspissato Cicutæ & Sulphure aurat. Antim. (a). Majorem adhucdum efficaciam expectat cl. PLENCKIUS ab usu Mercurii vivi cum Gummi Arabico soluti, & forma liquida præscripti, qui etiam in Ægra nostra fuit adhibitus (b). Externæ etiam frictions Mercuriales optimo cum successu adhiberi possunt (c).

E.) Si ab aliis adjacentium Partium morbis non insanabilibus œsophagi angustia producat, uti glandularum collo adjacentium Pulmonum, Aortæ, Diaphragmatis, Hepatis &c. pro varia eorum indole, & diagnosi, quam rationalis de illis format Medicus, cura etiam varia erit instituenda. Perfecte sic in sanitatem restituere mihi contigit virginem robustam rusticam, quæ pulchra corporis habitu gaudens animi tistitiâ, propter depulsiōnem læsam ab intumescencia & induratione glandulæ ad latus laryngis intra duas menses valde emaciebatur; ita ut pristinæ formæ plane absimilis esset, adposito emplastro mercuriali atque intus exhibitis remediis resolventibus modo

lau-

(a) Vid. *Obs. penultimam.*

(b) De quo tamen conf. Cl. A. P. NAHUYNS in *Act. Harl. T. XI. p. 232.*

(c) Vid. *IDEM l. c. p. 234.* ut & Cl. Præceptor SANDIFORT in *Natuur en Geneesk. Bibl. p. 245. & seqq.*

laudatis, detumuit glandula, mollior fiebat & tota evanuit cum impedimento depulfionis, ficque fatis cito habitus melior factus est, & pulchritudo rediit.

F.) Si a Corpore heterogeneo deglutito atque in oesophago hærente via intercipiatur versus ventriculum, convenit venam fecari, si metus adfit instantis vel præsentis inflammationis, haustuque repetito Aquæ, aliufve potus, aut & Olei, tentari, num versus ventriculum, ope talis vehiculi, deferri possit: quod si non succedat, Ars Chirurgica in auxilium erit vocanda, ut illud apto modo extrahatur: & si non statim possit extrahi, debet versus ventriculum protrudi methodo, quæ exhibetur cum delineatione instrumenti in Actis Edinburgensibus (a). Si autem nec una, nec alia, operatio (quam cautissime instituendam esse jam supra inculcavi) successum habeat, denuo multum boni præstabit copiosa assumptio Olei lini vel olivarum aliufve blandi liquoris, ut relaxetur tubus & lubricus fiat, atque sic ulterius descendere possit Corpus ei inhærens (b). In canibus etiam operationem oesophagotomiæ tentavit Cl. GUATTANI atque sæpius illam cum successu in-

sti-

(a) Vid. *Medical Essays* Tom. I. §. 16. conf. Comment. hac super re exp. HEVIN in *Memoir. de l'Acad. R. de Chirurg.* Tom. I. & cl. GUATTANI in *Eod. Op.* Tom. II. nec non BAUVÉ ap. LENTFRINK *Geneesk. Tydschrift* IV. Deel pag. 53. & *Journal de Medicine* Tom. XXXI.

(b) Vid. SANDIFORT *Biblioth. Tom.* VII. p. 250. & seqq.

stituisse, nunquam vero in homine testatur (a), & quamvis propter ingentem numerum arteriarum atque nervorum periculossima sit habenda hæc operatio, si tamen omnia cetera nota molimina irrita sunt, & æger præ corpore hæterogeneo in oesophago hærente certam vel præ inediæ aut suffocationis metu mortem expectat, non penitus rejicienda mihi videtur, cum aliquando effectu cum sperato institutam in tali casu illam legimus, nempe a Cl. GOURSAND in homine qui os pollicem longum & sex lineas latum in oesophago inflixum habuit, & etiam a Cl. ROLAND post inutiles deprimendi conatus eodem cum successu peracta fuit (b).

§. III.

Ut Secundæ Indicationi (§. I.) fatisfiat, cavendum est a causis occasionalibus, quæ antea malo ansam præbuerunt. Ne affectæ ergo partes irritentur, & malum in pejus ruat, abstinendum erit a cibis durioribus, asperis, fervidis, valde acidis, austeris, ab omnibus acribus, similibusve, a vino rubro auste-

ro,

(a) Vid. *Memoires de l'Academie* Tom. III. pag. 13. & BERTRANDI *Tract. Chirurg.* Tom. II. pag. 426. vid. *Comm. Lypf. dec. I. Vol. VIII. pag. 22.* & eorundem *Comment. Lypf. Supplem. II. pag. 671.*

(b) Vid. *Comment. Cit. Tom. VIII. pag. 197.*

Unable to display this page

Unable to display this page

minus quam ex specimine in ultima observatione allato concludi facile potest, qui rem non ex opinionibus sed ratione contemplatur, a solventibus blandioribus in iis casibus ubi ipsum oesophagum, five excrescentiis internis, five excoriationibus, five induratione tunicarum affectum putamus, optimum esse præsidium, æque in initio ac in progressu malorum; exulare ergo multa debent remedia ab aliis commendata, quæ stimulo aut rodendo partes adeo sensiles plus damni quam emolumenti adferunt, aquam calcis, aluminis solutiones & alia ejus generis nunquam exhibeo, salia ipsa alcalina dum necessaria judico, involvo ne directe partem adfectam irritent, succum inspissatum Cicutæ cum Gum. Arab. & Syr. Althææ Cochlearibus parvis sæpius propinatum forma linctus, diu ad partem adfectam hæret, demulcet atque sua vi solvente & antispasmodica, de quâ postea videndi nobis erit occasio, lente agendo multum boni præstat, dum Mercurialia optimum præstant effectum, si glandulæ induratæ, absque ipsius tali substantiæ degeneratione, in causa depulsionis impeditæ sunt.

CAPUT SEPTIMUM.

CONTINENS QUATUOR OBSERVATIONES PROPRIAS,
NEC NON FIGURARUM EXPOSITIONEM.

Observatio I.

Mulier trigessimum & octavum annum agens, habitus corporis modici, temperiei cholericæ, sex infantum mater, quorum bis gemellos pepererat, bis unicum enixa fuerat, prospera fere semper valetudine fruens, anno 1777. incepit queri de summis in ventriculo doloribus, ingrato deorsionis sensu sese manifestantibus, & ad transitum cibi potusve valde exacerbatis. Cujus mali solatium a Celeberrimo Medico quæsit & tum feliciter quoque obtinuit; per aliquod tempus libera difficilibus hisce symptomatibus.

Anni vero proxime subsequenti mense Junio, obstaculum bolo per oesophagum propellendo, ad palmæ supra cardiacam altitudinem percipere coepit, & cibos in ventriculum modo transituros sæpe multo mucos mixtos rejicere: in genere quidem omnia difficulter transibant solida, sed imprimis tamen farinaceis, ut pani & fabis (quas eo anni tempore copiose comedere

dere solebat,) ulteriorem descensum negabat obstaculum. Malo hoc sensim adaucto molestias jam tunc summas patiebatur, ita ut iterum ad eundem Medicum confugeret, qui resolventibus remediis actionem tubi alimentarii tantopere emendavit, ut, sine magnis conaminibus, facile cibos assumere & ad officinam digestoriam transferre posset.

Ejusdem iterum anni autumnus nostra alio morbo ægrotavit: cujusnam autem ille fuerit indolis, mihi non constat, quum alius tunc Medici consilio fuerit usa, & ipsa Foemina ejus symptomatum fuerit immemor, hoc tantum sibi in memoriam revocans, quod post ejus sanationem per aliquod tempus oesophagus promptius suo officio fungebatur, multo facilius cibos versus ventriculum ire permittens, ita ut molestum malum penitus eradicatum esse crederet.

Verum postea caput iterum efferre pristinum malum coepit, & majores Miserae creare molestias, ita ut, postquam ejusdem Medici consilio sine fructu satis diu fuerat usa, jam tertia vice sese Clarissimo Præceptori VAN DOEVEREN, qui hanc Observationem faciendi mihi ansam suppeditavit, obtulerit. Multo deterior quam olim nunc erat Ægrotantis status: nulla enim nunc supererat solidos cibos depellendi facultas, continua cum multo humore spumoso mucoso assumtorum regurgitatio, post prægressas summas anxietates, cum solitis signis, quæ Dyphagiæ facilem sistebant diagnosin. Unde præter remedia
non-

nonnulla, ex urgente indicatione ipsi præscripta, necesse erat Ægræ suadere, ut solita sua corpori non proficua, maloque suo potius adversa, omitteret alimenta, atque usu lactis jusculorumque carnis tenuium cum farinaceis mollibus coctorum vires & vitam sustentare tentaret.

Quamvis maxime debilitata, tot & tam diu symptomatibus pressa, valde cacochymica jam facta parvam vel nullam sanationis spem relinquere jam tum videretur, Indicationem tamen secundam, antea propositam, sequi placuit, & tum ope dictæ Diætæ, tum Resolventium remediorum tentare, num vita Ægrotantis, quamdiu liceret, protrahi posset. Itaque præscriptæ in his rerum angustiis fuerunt parvæ Pilulæ ex succo inspissato Cicutæ, Sulphure Antimonii aurato, talique Calomelæ-dosi, ut salivatio a Mercurialis remedii usu haud facile metuenda esset, jussumque, ut vel integras, vel lacte aut jusculo solutas, deglutiret illas Pilulas, & sic effectum, ut in corpore retinerentur, atque ventriculi cavum attingere, ejusque actionem subire eæ possent. Interposita quandoque, pro ut symptomata & querelæ dictabant, fuere analeptica, leniter cardiaca, antispasmodica, palliando potius quam morbum sanando destinata.

Licuit mihi ab hoc tempore cum cl. Præceptoris venia Ægram nostram coram examinare, domi suæ visitare, deque ejus statu sæpius renunciare & sermones cum Eo conferre.

Di-

Dicta sub diæta, & debite memoratis adhibitis remediis, aliquamdiu satis manserunt vegetæ vires ad tertium usque mensis Martii diem, a quo tempore violentia mali maximopere increvit, & in pejus abierunt quæcumque morbi symptomata: tunc nempe multo aëre distentus ventriculus magnas creabat anxietates, inque flatuum eructatione acerbissimos producebat dolores: invadebat & tunc simul febris cum pulsu parvo valde contracto & universali corporis summa debilitate: si quid ingerere conaretur, hoc jam transitum difficilem in collo offendebat, quo in loco antea nullum perceperat angustationis sensum; præter hunc autem, etiam si quiesceret ab actione tubus, continuo ibi loci aderat pressio sensus, quem a mucositate inspissata atque in oesophago hærente produci illa credebat, dum extus ad oculum vel tactum nullus detegi poterat tumor.

Proxime infrequentibus diebus omnia remittebant symptomata, vires erant constantiores, sed fames insignis ægram vexabat: unde ad solidos cibos appetitu ferebatur, & sumsit frustum panis, quod magnis moliminibus & corpore prono deglutire coacta fuit. Unde non tantum maximopere fuit fatigata, sed partibus affectis tantam quoque intulit vim, ut post meridiem cum copioso mucositate etiam quamdam sanguinis quantitatem evomeret, postque vomitum febre ac animi deliquio corriperebatur: utebatur porro resolventibus, imprimis prudens usus fiebat Cicutæ cum Calomela & Sulphure aurato Anti-

monii. Mercurius deinde, ob difficilem depulsionem, præscribatur juxta methodum PLENCKII cum G. Arab. & Syr. Artem. Omnia autem hæc neque salivationem, neque optatum levamen, multo minus sanationem exhibuerunt, ita ut sensim illa assumere repudiaret, molestiæque inde natæ cogèrent ab eorum usu fere abstinere. Sensim itaque adeo fuerunt imminutæ hujus foeminæ vires, ut ex sola debilitate in quasi animi deliquio versaretur, neque fere loqui, neque sese movere posset, compos tamen mentis & rerum peractarum conscia, per inediæ efficaciam in sceletum quasi vivum redacta fuerit.

Simul ac nunc lactis aliufve fluidi paulo majorem fumeret copiam statim illud revomit, commixtum particulis grisei coloris, odoris obscuri, subacidi, qui odor in rejecto muco, cui & interdum intermixtus erat sanguis, magis percipiebatur manifestus, & caseo corrupto similis; si quid assumtorum parva simul quantitate ingereret, hoc perveniebat nequaquam ad ventriculum, sed restabat ad locum affectum, ibique summos cruciatus excitabat, cum anxietatum & deliquiorum continuo incremento: omnia denique mortem instare certissimam indicabant, quam clysmatibus nutrientibus, quantum fieri posset, differre tentatum fuit: sed eorum applicationem repudiabat Ægrota, mortem præferens miserrimæ vitæ conditioni. Dolor interim quoque per totum corpus erat diffusus, inprimis
vero

vero in femore dextro tam dolorifica fuit fenfilitas, ut adtactum integumentorum sine clamore non ferret misera, dum extrinsecus nihil appareret, nisi quod magis esset emaciatum quam sinistrum femur.

Perrexit nunc continuo eructare materiem caseo corrupto similem, cum dolore magno & foetore molesto, putansque pulmonum suorum substantiam sic excreari hisce ipsissimis verbis mortem instantem indicabat, *Ik voel dat ik myn long reeds uytspuwe*: nihil nunc amplius assumens, cum leuiuscula febre, per triduum adhuc jacuit, specie mortuæ vivens, donec die 14°. Aprilis 1779. placide exspiraret.

Die 15°. Aprilis vespera, trigesima sexta circiter post mortem hora, cadaver examinans cum clarissimo PRÆCEPTORE variisque Sociis, inveni in colli dextra parte, supra claviculari, catrotidem inter & asperam arteriam, induratum Glandulam, habentem cartilagineam fere duritiem, circiterque ovi columbini magnitudinem (*Fig. I. & II. g. Tab. VI.*): hinc usque ad septimam dorfi, a superioribus numerando, vertebram oesophagus flaccidus erat, collapsus, sed ultra solitam dimensionem dilatatus (*h*); hanc autem circa vertebram nova detegebatur durities & inspissatio, quæ ipsum occupare oesophagum apparebat (*k*).

Cum pulmonem dextrum, a posteriore parte quodammodo pleuræ accretum, manu sinistrorsum reclinare conabar, vi illa,

utut levi, solvebatur adhæſio non tantummodo, ſed lacera-
tio fiebat, & ex foramine ſic facto mox erumpebat materies
albo-cinerea, ſpiſſa, grumofa, lac corruptum odore & habitu
plane referens. Præſentiam vomicæ illo in pulmone ſuſpicans
per factam aperturam immittebam digitum, & revera invenie-
bam ſaccum medio in lobo, amplum, dicto magmate reple-
tum. Deinde prudenter digitum volvens revolvensque, ut
de exſtenſione ejus ſacci judicarem, alterum offendo foramen
(*i, i, k.*) & per quod intrans digitus ipſiſſimam materiem of-
fendit. Sublato poſt hæc pulmone vidi, quemadmodum ex
dictis præviſum erat, patulam ex oſophago in incumbentem
pulmonem fuiſſe viam: neque recenter facta videbatur hæc
communicatio, quum margines dictam aperturam cingens es-
ſent valde ſcabri, inæquabiles, increaſſati, & viderentur etiam
eſſe gangrænoſi.

Infra hanc degenerationem oſophagus, parum inflexus, ad
longitudinem trium fere digitorum tranſverſorum (*ll.*) eam-
dem ſervabat duritiem, & ibidem tantopere per tunicarum
ſpiſſitudinem diminutam habebat ſuam capacitatem, ut cala-
mum ſcriptorium vix tranſmitteret. Ulterius vero malum non
extendebatur, prope cardiam etenim nullus tumor, nulla in-
duratio, nihilque a ſtatu naturali alienum apparuit, niſi inſo-
lita tubi oſophagei, quemadmodum reliquarum etiam par-
tium, flacciditas (*m.*).

Præterea & hoc notandum, pulmonis dextri superiorem partem hic & illic exhibuisse puncta albida, ejusdem coloris ac erat materia in ipso pulmonis sacco præternaturali contenta: inferior ejus pars nihil vitiosi exhibebat, præter levem ad pleuram adhæſionem. Sinister pulmo integer erat sanusque, & ab omni morboſo nexu immunis. Tandem in cavo thoracis & pericardii inſignis aquæ foetentis, fuſciſque coloris, quantitas erat conſpicua.

In cardia nihil notabile invenimus. Neque ventriculi parietes erant indurati, ſed in ejus curvatura ſuperiore, inter cardiacam & pylorum ad ſiniſtram magis quam dextram partem, habebat glandulam induratam, ſuperius memorata non multo minorem, ejusdem duritiei ac coloris (*vid. Fig. III. Tab. VI.*): adjacebant & huic corpuscula graniformia etiam dura. Cæterum ventriculus erat extenuatus & membranæ pellucidæ ſimilis, adeoque fragilis, ut ſine laceratione a digitis aut voſſella arripi vel tractari vix poſſet, & continebat aquam turbidam fuſci coloris. Inteftina omnia tenuia & craſſa in naturali ſitu poſita, itidemque valde extenuata, continebant ſcybala duriffima nigra: veſicula fellis, uti in inedia exſtinctis fieri ſolet, magna erat, & bile turgidiſſima: hepar autem, & cætera organa, quæ in abdomine continebantur, naturaliter conſtituta erant quoad mechanifmum, ſed valde flaccida, extenuata & mollia.

Totum denique Corpus valde emaciatum & quidem imprimis dextrum femur: in dissectarum partium vasis vix ullus observabatur sanguis, ita ut sectio hujus cadaveris fere incruenta fuerit.

Partes morbosas delineandas curavi in Figuris Tab. VI. huic Dissertationi adnexis, inque singularis rei fidem easdem in liquore spirituofo conservandas esse putavi.

Ex quibus patet, Ægram nostram, durante misera sua vita, non tantum vera Dysphagia laborasse, sed etiam, ex concretionem morbosam Pulmonis, affectione peripneumonica & insequente vomica; unde sanguinis excreatio, variæ materiæ & speciatim cremoracæ rejectio, & multa alia memorata symptomata explicari facile queant.

Observatio. I I.

In cadavere Infantis quinquennalis (quod pro anatomicis exercitiis acceperam, sed de cujus historia morbi mortem præredientis nihil rescire potui, adeoque nihil etiam exponere queo) aperto Thorace, vasa ejus præparandi scopo, paulo supra cordis basin, juxta latus dextrum asperæ arteriæ (*Fig. IV, d. Tab. VI.*) percipiebam tumorem quemdam durum, qui tantopere versus anteriora prominebat, ut divisio venæ cavæ superioris inde valde comprimeretur & supra tumorem eum
esset

esset distensa, magis quam naturaliter esse solet. Pulmo dexter variis locis indurationibus laborabat, cujus etiam portio relicta est in objecto, quod in Spiritu Vini confervo (e). A parte anteriore autem quum nihil amplius conspici posset, eximebam omnia viscera thoracica: tum quoque a posteriore idem apparuit tumor comprimens pro parte oesophagum (vid. *Fig. V. d. f. Tab. VI.*) non autem omnis hinc intercipiebatur a faucibus ad ventriculum via, nec Dysphagiæ effectus in vita Infantis adfuisse videbatur, quoniam habitus corporis magnam emaciationem non monstrabat.

Adduxi autem hanc Observationem, ut inde pateat successivus ille molestæ Depulsionis gradus, induratæ enim talis glandulæ moles identidem perdurantibus causis mali, major fieri solet: si ergo hæc glandula in respiratione (nam dexter pulmo inde plurimum comprimebatur) & circulatione turbas non tantas excitasset, & infans hicce aliquod tempus adhuedum vixisset, probabile est, quod capacitas oesophagi magis magisque inde imminuta & Dysphagia tandem producta fuisset.

Observatio. III.

Liceat mihi ex propriis Observationibus Anatomicopathologicis etiam sequentem hic apponere, quæ ad illustrandum morbum, quem in hac Dissertatione tractavi, mihi quoque

que aliquid conferre posse videtur. Juvenis viginti circiter annorum elapsa hieme moriebatur anxietatibus validis & summis ad præcordia doloribus. Aperto cadaveris thorace Pulmones, multo magis quam naturaliter versus latera erant repressi per tumorem magnum in medio pectore apparentem, extus habentem formam massæ pinguedinosæ, ingentis magnitudinis. Ulteriore vero examine apparuit, illum esse pericardium valde degeneratum, quod ad basin cordis erat admodum durum, & pressioni digitorum non cedens. Juxta hunc tumorem manum versus inferiora ducens, percepi amplum faccum propendentem inter Pulmones, usque ad spinam dorfi: quo aperto, effluxit quantitas magna materiæ spissæ purulentæ, coloris subflavi viridescentis, inodoræ poenitus. Cordis exterior superficies obducta erat membrana, ex inspissato pure constante, inferente etiam se inter fibras. Pulmones naturaliter erant constituti, sed versus costas repressi. Inferior pars Oesophagi, cum superiore Ventriculi, ruberrimum habebant colorem ibi loci, ubi faccus his incubuerat, & inflammationem passæ videbantur: inferior ventriculi pars biliosa materie valde tincta erat, & cavum ejus atque intestinorum tenuium cibus & chylo vacuum, dum in crassis scybala quædam duriora, pauca tamen, conspiciebantur.

Dolui, me nihil de decursu morbi ejusque symptomatibus scire potuisse, nisi quod anxietatibus summis, & magnis circa præ-

præcordia doloribus, ante mortem Defunctus adfectus fit: videtur tamen concludendum ex cadaveris inspectione, in vivente ægroto depulsionem alimentorum impeditam & interceptam ex dicta causa fuisse, si attendamus ad pressionem mechanicam facci purulenti, & ad ejus effecta, scilicet inflammationem partis compressæ & absentiam materiæ alimentaris in ventriculo atque intestinis tenuibus.

Observatio. I V.

Virgo quædam quadraginta & quinque annorum, habitus robusti, & modestæ vivendi conditionis, cui menses per anni spatium jam fluere cessaverant, denuo parva sanguinis ex genitalibus evacuata quantitate fluxum nullum postea experiebatur: sana tamen erat: donec versus finem anni 1779. corripiebatur sensu difficilis alimentorum descensus prope cardiam, qui sensim adaugebatur: utebatur tum consilio soliti sui Medici Doctissimi PELGROM, verum quum juxta ægotantis opinionem malum eo non satis citò cessaret, (uti in hoc morbo frequentissime fit) adiit medicastrum, qui ægotanti pollicebatur, se intra breve tempus istius malum sanaturum: Præscripsit eo scopo arcanos aliquot pulveres, quos partitis vicibus assumere debebat; quo factò non adeo faustus sequebatur eventus, nonnullis enim horum pulverum assumtis correpta fuit hæc ancilla

anxietatibus violentissimis, & vomitu dolorifico, quæ symptomata per quatuor horas & ultra durabant, nequaquam etiam cum decremento mali in oesophago, quare residuis, quos habebat, redditis pulveribus, atque solutis, quibus usa fuerat, hunc hominem reliquit, & meliore usa consilio adiit celeberrimum medicum & medicinæ tunc temporis Leidæ Professore nostrumque simul Præceptorem VAN DOEVEREN, qui mali indolem ab obstructionibus & forte indurationibus in oesophagi vel ei adjacentibus glandulis derivans, a resolventibus auxilium petiit & præscripsit sequentem formulam.

R̄. Succ. inspiss. cicut. Veræ ʒss.

Calomel ʒss.

Sulph. Antim. Aurat ʒj.

f. Pil. n̄. CXX.

Quarum sumat mane & vespera duas pilulas, & quoniam non raro malum augeri cernebatur a constrictione oesophagi spasmodica, morbum comitante, nec non dolorosa ejusdem organi affectione, simul data ægrotæ fuit mixtura hæc omni bihorio vel pro re nata & urgente necessitate cochleatim assumenda, pro mitigandis hisce querelis.

R̄. Aq. St. Meliss. — Ruthæ ac. ʒiv.

Puly. Castor. gr. viij.

Laud. Liq. Sydenh. gtt. xij.

Syr. Artemisiæ ʒj.

Salutares, quos ab usu horum remediorum experiebatur effectus, mecum fovebant spem, fore ut ad perfectam sanitatem duceretur.

Quum autem tempus protractum & patientia summa ad hæc requirebatur, jam verebar, ne & hæc ægrota quamvis levamen sentiret, plurimorum exempla sequeretur, & plebiculæ vel anus cujusdam consilio sese traderet, aut moræ impatiens, aptissimorum remediorum usum non satis diu protraheret, ut malum his superari possit.

Pilulis hisce resolventibus atque mixtura antispasmodica usa fuit usque ad 15. Julii indies sese ab hisce remediis melius habens: tunc autem consilio Clarissimi Præceptoris ad me, qui initio hujus mensis in Urbem patriam Lugdunis Batavorum, praxin Medicam exercendi causa, reversus eram, accessit, quæsta de nauseis atque vomituritionibus, a pilulis matutina hora assumtis, quæ vomituritiones etiam dolorem aliquando in affecta parte excitabant; quum hæc jam sæpius inde fuerat passa, abhorruit eo tempore a forma pilulari & a me petiit, nonne eadem remedia forma mixturæ sibi præscribere possem: quum autem hæc phœnomena potius præparato antimoniali quam formæ pilulari tribuerem præscripsi seq. mixturam.

℞. *Aq. Meliss.* ℥ viij.

Gumm. Arab. ℥ j.

Succ. insp. Cicutæ ℥ j.

Merc. Vivi ℥ ss.

Syr. Althææ ℥ j.

Exacte. Misceatur

Ut hinc ante meridiem partitis vicibus tria Cochlearia fumeret, dum in usu pilularum a Cl. Professore VAN DOEVEREN præscriptarum ad vesperam pergeret, quas eo tempore ventriculus quoque ferebat, certe quia stimulus remedii Antimonialis sæpius nauseam excitare soliti eo tempore ab alimentis de die assumptis magis involvebatur, dum mane vacuo ventriculo directe parietibus applicatus majores edere deberet effectus.

Ab hisce medicaminibus multum videbatur morbus minui, quum non fluida tantum alimenta, sed etiam solida, panem butiraceum, carnes vitulinas aliaque id genus commedisset juxta proprium testimonium sine molestiis.

Tertio autem Septembris querebatur de alvi constipatione, quæ tamen actionem oesophagi non multum impediabat, soluta enim facile hæc fuit electuario leniter laxante ex pulpa Cassiæ, Manna electa & Oleo Amygdalarum dulcium.

Ejusdem mensis 17° patiebatur dolores vehementes ad partem affectam, quos sponte exortos pronunciabat, suspicabar autem illam, quum vegetus eo tempore esset appetitus, aliquid

comedisse, quod ipsa sibi noxium putaret, & hanc causam celare voluisse, propter ferias cautelas, quas in præscribenda diæta illi imposueram, adeoque non nisi palliativam medicinam adferre hic potui; ut igitur mucus derasus recuperaretur & sensibilitas partis minueretur præscripti mixt: seqq:

R̄. Aq. Flor. Rhoad. ʒ vj.

Gum. Arab. ʒ ij.

Laud. Liq. Syd. gtt. x.

Syr. Flor. Rhoad. ʒ j.

M

Effectus hujus remedii expectationi quam optime satisfecit; Nam ab ejus usu optime sese habuit, imminutis doloribus & oesophago alimenta molliora transmittente.

2°. Vero mensis subsequæntis Octobris a magno & protracto refrigerio, cui sese dederat, incidit in febrem quotidianam intermittentem, cum alvi constipatione, & oesophagi majore coarctatione (non tamen ita, quin lac, in quo frustula panis essent macerata, posset deglutire,) summa tamen aderat virium prostratio; post tres quatuorve paroxysmos autem aperientibus & leniter eccoproticis cedebat hæc febris, dum relicta virium prostratio confortante mixtura aliquoties repetita corrigebatur feliciter.

Post incidentem hunc morbum omnia fastidiebat remedia, perhibens se nunc vix ab oesophago laborare, satisque felicem

& contentam fore, si in tali statu maneret, & quamvis mille modis ei de necessitate usum medicamentorum resolventium protrahendi persuadere conarer, neglecto tamen omni consilio, ab hoc destitit, & licet post illud tempus malum sensim caput iterum extolleret, atque confanguinei sæpius exhortarentur, ut medici auxilium imploraret, non ante tertium diem mensis Aprilis subsequens anni 1781. ad me accessit, quum materies purulenta, jam bis etiam sanguine tincta, & foetore admodum ingrata, ore rejecta fuerat, quæ rejectio violentissimos cruciatus & enormes produxerat dolores; dum simul hoc tempore angustatio oesophagi in tantum erat adaucta ut transitus etiam fluidissimis quandoque negaretur; nondum mortem instantem minantis periculi gnara, ab alvi constipatione hæc symptomata produci credidit, & alebat spem, remedio laxante sumto, has molestias iterum superatum iri; ex memoratis autem mea indicatio fuit palliativa, atque operam dandam esse credidi, ut partes adeo irritatæ oblinirentur, ut vires adeo his torminibus fractæ refocillarentur, & alvus clausa leniter ope clysmatum solveretur; horum autem, per diuturnitatem morbi morosa facta, nolebat permittere applicationem, quare seq: Redio factæ indicationi satisfacere tentabam.

R_o. *Extr. Cort. Peruy.* ʒj.

Bol. Armen. ʒjʒ.

G. Arab. ʒjʒ.

Puly. Rhei El. ʒij.

Syr. Flor. Rhoead ʒij.

M

f. quovis semi horio Cochlearculum.

Sperans fore ut, si hisce symptomatibus levamen adferre mihi contingeret, eo tutius ad resolventium remediorum usum redire possem, & in tantum meo scopo satisfactum vidi, ut dolores cessarent, & vires eo usque resurrexissent, ut res domesticas posset peragere, alvus tamen nondum satis solvebatur.

8°. Aprilis, quum sese satis bene haberet respectu status in quo paulo ante versabatur, libera enim a doloribus, fluidiora alimenta assumsit, iterum remedia ante memorata relicto Sulph. aurato Antimonii præscripti absque sperato tamen successu, nam

13°. Aprilis incepit mucis tenacis, quam ante hoc tempus non notabili copia reddiderat, ingens & molesta excretio, nullo tamen intermixto sanguine aut corrupta foetente materia, neque etiam comitantibus doloribus ut ante, sensim tamen crescente angustatione tubi & alvo non nisi clysmate provocando.

23. Eiusdem mensis ne guttulam aut medicamentorum anti-
spas-

spasmodicorum aut resolventium & nequidem blandissimorum potulentorum admisit oesophagus, quin mox cum assumtis eructabat ingentem mucii atque materiae corruptae sanguine commixtae, quantitatem, pressa simul ingentibus anxietatibus, lingua erat arida prae rubra, & coacta erat os refrigerare collutione vel lactis ebutirati vel emulsione Amygd: & Sem: Frigid: cum Sp: Vitrioli ad gratam aciditatem; alvus penitus fiebat, & vix ope clysmatis semel provocari poterat; nutrientia, quae applicari curabam non retinebat, & erat semper in quasi animi deliquio, ad alloquium autem vel meum vel consanguineorum mentis praesentiam semper monstrabat, sed debilissima admodum, dum vires non erigendae videbantur, quam per molestissimum mucii sputum, quo facta magis iterum erant collapsae, donec septimo Maji mors inevitabilis hisce miseris finem imponeret.

Cadaver, quod rogatu consanguineorum octavo Maji examini anatomico lubenter subjeci, sequentia exhibuit.

Externe corporis forma significabat notabilem emaciationem respectu habito pinguedinis, qua ante morbum nitebat haecce virgo; Incisa autem integumenta nondum omni adipe erant destituta musculis satis firmis rubicundus erat color, hisce a sterno & costis separatis, omnes cartilagineae in osseam plane naturam conversas offendebam, quae mutatio non facilem laborem pariebat in aperiendo thoracis cavo: quo tamen aperto

&

& reclinato cum ſterno mediaſtino, pulmones & cor naturaliter conſtituta inveniebam, æque reſpectu fabricæ ac ſitus, præterquam quod dexter pulmo pro parte pleuræ accreviſſet; ab utraque jam latere manu pulmonem ad tollens digitis oſophagi tumorem & indurationem in medio thorace detexi, pulmonum tamen ſitum immutatum relinquebam & priuſquam hoſce loco dimoverem, ſeparavi muſculos anteriores ac laterales colli a larynge, cujus cartilagineſ cricoideam & thyreoideam, adeo induratas inveni, ut cultro anatomico deſcindi haud poſſent, dum glandula thyreoidea ſanam monſtrabat fabricam.

A ſuperiore parte incipiendo laryngem aſperamque arteriam ſenſim ab oſophago ſeparabam, qui a pharynge uſque ad tertiam dorſi vertebram, integer erat, inde vero jam apparuit morboſa partis conſtitutio, illa enim oſophagi pars, quæ parti aſperæ arteriæ membranofæ per telam cellulofam cohæret, erat adeo extenuata & cum hac tam fermiter cohærens, ut vix abſque læſione ſeparari poſſet, quod tamen prudenter ſenſimque progrediendo peragebam, & pulmones cum corde ſimul eximebam, in ſitu oſophago intacto, hic ab illa extenuata parte ad ſeptem imo ferme octo digitorum tranſverſorum verſus inferiora amplitudinem, degenerationem maximam indicabat, erat enim durus ad tactum, & in quoque latere auctus craſſitie, concretus cum duabus glandulis adjacentibus, induratis etiam atque coloris præter naturam fuſci & corrupti, quæ

glandulæ mediam morbosam partem occupabant, infra has eadem aderat, durities, ac supra ad trium digitorum transversorum latitudinem, dum glandularum extensio ferme duos digitos transversos æquat, itaque totius mali extensio ferme octo digitorum transversorum latitudinis est, infima tubi pars in ventriculum usque incorrupta apparebat, naturali colore mollitie atque capacitate.

○ Ventriculus admodum erat contractus, ejusque situs multum a solito erat diversus, ita ut curvatura major in longitudinem porrigeretur, & intra curvaturam minorem pancreas nudum appareret; sublato hepate præmagno, hujus lobus sinister enim sinistrum latus plus solito occupabat, ita ut sinistra diaphragmatis pars non minus quam dextra in thoracis cavum adscenderet, cæterum erat naturalis coloris uti omnia abdominalia, quorum omnis pinguedo etiam nondum erat consumpta.

Postquam sic externum partium habitum in conspectum duxeram, quo accuratius ipsam morbosam partem investigare liceret, per longitudinem ipsum oesophagum aperui: qui sese habet uti in Tabula ultima addita expressum est: suprema pars interne æque ac externe naturaliter constituta erat, affectæ vero portionis superiorem partem occupabant multæ excrescentiæ duriusculæ, scirrhosæ, uti videbantur variæ magnitudinis, quarum nonnullæ nil nisi præternaturalem magnitudinem monstrabant, aliæ jam majorem degenerationem, quæ colorem nigrican-

tem

tem habebant; illæ quæ nondum corruptæ erant, in superficie habebant foraminula, quædam unum, quædam plura, majora & minora, hæc fetam porcinam illa stylum argenteum admittebant facillime, quæ marginibus duriusculis gaudebant, similia fere erant illis, quæ apparent in inferiore intestini recti parte, & productulis excretoriis glandularum aut cryptarum, quæ mucum fecernunt, inserviunt, occupabant hæ excrementiæ, quæ certe glandulæ ipsius oesophagi induratae & tumefactæ sunt, tractum tubi ad latitudinem duorum digitorum transversorum, & capacitatem ejus adeo imminuebant, ut fere omnis alimenterum transitus hisce præcluderetur, infra eas superficies interna excoriata quidem, sed magis glabra & paulo capacior, parvo tamen modo spatium, unde propter notabilem parietum degenerationem & induratas adjacentes glandulas iterum erat angustior, dein verum capacitas canalıs augebatur induratis tamen tunicis, infima iterum affecta portio ejusdem naturæ excrementiæ fungosas monstrabat, minoris tamen molis, minus etiam corruptas & viam non adeo ac superiores obturantes, neque manifesta adeo foraminula monstrantes.

Intima iterum tubi pars erat laxa & mollis, plicis tamen aut rugis majoribus, quam in superiore sana portione præditas, & revera figuram valvularum longitudinalium habentes.

In cardia nihil adeo præter naturale aderat, neque in ventriculo, continebat vero hic materiem liquidam corruptam

parumque foetentem ejusdem fusci coloris cum illa, quæ morbosam partem ubi excoriata est, occupabat; Lien, omentum & omnia cetera abdominalia viscera habitu sana erant & nihil exhibebant a statu naturali aberrans.

FIGURARUM EXPLICATIO.

TAB. VI.

FIG. I.

Representat Laryngem, Asperam arteriam, Oesophagum morbosum, arteriam Aortam, aliasque partes ab anteriore.

a Epiglottis.

bb Cornua ossis Hyoidis.

c Cartilago Thyreoidea.

d Glandulæ Thyreoideæ pars.

e Aspera arteria.

ff Bronchia elevata cum aspera arteria.

g Glandula indurata oesophagum in collo premens.

h Oesophagi pars superior dilatata ultra solitum.

ii Foramen oesophagi præternaturale cum vomica Pulmonis dextri communicans.

k Tumor indurati oesophagi.

ll Pars oesophagi indurata, collofa, coarctata.

m Pars oesophagi immutata.

nn Orificium arteriæ Aortæ in suo arcu abscissæ.

o Arteria subclavia sinistra.

pp Aorta descendens.

qq Nervus octavi paris sinister.

FIG. II. Exhibet Pharyngem, Oesophagum, ceterasque

Fig^a. I. partes a posteriore.

a, bb, d, e, ff, g, h, ii, k, ll, m, o, pp, qq.

Eadem partes, quæ in Figura prima, a posteriore delineatæ.

cc Pharyngis pars posterior.

*g** Locus, in quo glandula indurata in primis oesophagum comprimebat.

nn Portio Venæ innominatæ relicta cellulosæ induratæ tenaci inhærens, quæ etiam firmissime aortam cum oesophagi tumore (*k*) connectebat.

FIG. III. Delineatam sistit Glandulam ventriculi induratam in prima observatione memoratam, cum membranarum ejusdem portione.

FIG. IV. Arteria aspera & Oesophagus cum accumbente tumore induratæ Glandulæ, invento in cadavere Infantis quinquennis, ut antèrîus conspicuæ sunt hæ partes.

aa Oesophagus.

b Aspera arteria.

cc Bronchia.

d Indurata Glandula oesophagum a latere & postica parte premens.

e Indurata portio Pulmonis dextri.

FIG. V. Earumdem Partium a posteriore delineatio.

aa,

aa, b, cc, d, e, eadem partes a posteriore ac in
Fig. IV.

f. Locus, ubi Glandula indurata (*d*) oesophago
 accumbit, eumque premendo apta est.

TAB. VII. Oesophagi morbofi figura delineata est.

aaaa Representat superiorem partem oesophagi
 nondum morbose affectam, satisque laxam.

bbbb Tractum oesophagi morbosum in quo notandæ.

aaaa Intumescentiæ plicarum præternatura-
 les.

ββββ Glandulæ ipsius oesophagi præternatu-
 ram tumentes, induratæ, osculis ex-
 cretoriis itidem induratis conspicuæ.

γγγ Excrescentiæ scirrhusæ aut carcinomato-
 sæ glandularum earundem.

δδ Crassities aucta totius substantiæ oeso-
 phagi.

ε Propendens glandula oesophagi indura-
 ta & corrupta coloris obscuri.

ηηηη Glandulæ dorsales induratæ figuræ irre-
 gularis, tumidæ atque cum substan-
 tia oesophagi ita concretæ, ut idem
 corpus constituere videantur.

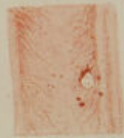
- 0000 Interior affectæ partis superficies abra-
sa tunica intima & obsessa corrupta
bruna materie spissiore, nerveæ dege-
nerationem ostendens.
- cc Inferior pars oesophagi fatis ampla, rugis
tamen majoribus & quodammodo duriori-
bus quam superior prædita.

Tab. I.

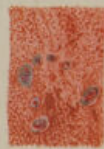
Tab. II.

Tab. III.

Tab. IV.

Tab. V.

Fig. I

Fig. IV

Fig. II

Fig. V

Fig. III

